

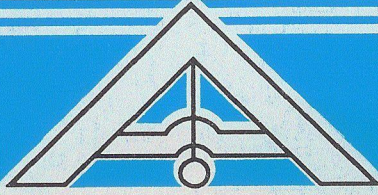
TESVİYE

MASONLAR İÇİN AYLIK DERGİ

YIL: 5

EKİM 1996

SAYI: 25

*Büyük Üstat En Muh. Tunç TİMURKAN K.
Ankara'da Cumhuriyet Balosunun açılış konuşmasını yapıyor.*

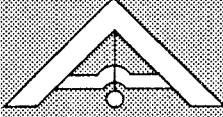
70. Masonik yaşını kutlayan Çok Muh. Zeki BELGİN K.imiz
Müze'nin açılış kurdelasını kestikten hemen sonra...

Çok Muh. Zeki BELGİN K. alkışlanıyor.

Müzeden bir görüntü

TESVİYE

HÜR VE KABUL EDİLMİŞ MASONLAR BÜYÜK LOCASININ AYLIK DERGİSİDİR

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası adına
İmtiyaz sahibi : **TUNÇ TİMURKAN**

Yazı İşleri Sorumlu Müdürü : **CELİL LAYIKTEZ**

NURUZİYA SOKAĞI 21, BEYOĞLU - İSTANBUL TEL.: (0 212) 249 24 51
DERGİDE ÇIKAN YAZILARIN SORUMLULUĞU YAZARLARINA AİTTİR.
ÜYELERE MAHSUSTUR. FİYATI : 50.000.- TL.

CİLT : 4

SAYI : 25

EKİM 1996

İÇİNDEKİLER

2. Tesviye'denTepsiye
3. Cumhuriyetimizin 73. YıldönümüTepsiye
8. Özetle Lâiklik..... Celil LAYIKTEZ
13. Atatürk'ün Bursa'da Yaptığı Konuşma..... Deniz SOM
14. Masonlar Eskisi Gibi Saklanmıyor Can ATAKLI
15. Mesut Yılmaz, Medya, Hakaret ve Masonluk
(Mahkeme Kararlarının İncelenmesi) Önder ÖZTÜREL
20. Eski Mason Dergilerinden Suha UMUR
22. Sofra Locası (I) Tanju KORAY
26. Masonluk Görüşü Hakkında Hasbihâl Nevzat SERTEL
27. İsimlerle İlgili İtikatlar (II)..... Celil LAYIKTEZ
30. Masonik Mizah Tespiye
32. Masonların Dünyasında bir Gezinti Tespiye
35. Bulmaca Tespiye
36. Synopsis Tespiye

KAPAK RESMİ

29 EKİM 1996, SAAT 13.³⁰
KARDEŞLERİMİZ ATA'NIN HUZURUNDA

TESVİYE'DEN

Sevgili Kardeşlerim,

29 Ekim randevuemuz, Anıt Kabir'de, 13.30'da bayrak direğinin altında idi. 3000'in üzerinde Kardeş ve Hemşire bu kutsal görevi yerine getirmek üzere buluşma yerine saatinde geldiler. Çoğunun yakasında beyaz ya da kırmızı gonca gül vardı. Muhteşem bir görüntüyü verdik. Çok kardeşin gözü yaşardı. Kanal D haber saatinde bu görüntüyü ve Büyük Üstat'la yapmış oldukları mülakatı verdi. Kapak ve orta sayfalarımızdaki resimlere alt yazı yazmak gerekmiyor. Ankara'daki Cumhuriyet Bayramı ile ilgili panel ve diğer etkinliklerle ilgili haberimizi 3. Sayfamızdan itibaren izleyebilirsiniz. Bu arada, İzmir ve İstanbul'da da daha mütevazı törenlerin icra edildiğini belirtelim. Konuyla yakın ilgileri nedeniyle, s. 8'de "Özetle Lâiklik" ve s. 13'de Cumhuriyet Gazetesi yazarı Sayın Deniz Som'un "Vaziyet" sütunundan yapmış olduğumuz alıntıyı yayımladık.

S.14'de Sabah Gazetesi köşe yazarı Sayın Can Ataklı'nın 6.10.1996 tarihli ve "Masonlar eskisi gibi saklanmıyor" başlıklı yazısını bilgilerinize sunduk.

ANAP başkanı, sayın Mesut Yılmaz'a bir gazetemizde Masonluk yakıştırıldığında ortaya çıkan polemik üzerine Büyük Üstadın mesajı ve onu izleyen basındaki yansımaları dergimizin 23. Özel sayısında vermiştik. Bu defa, Sayın Mesut Yılmaz'a tazminat ödenmesine ait mahkeme kararını ağır ceza avukatı Pek. Muh. Önder Öztürel Kardeşimiz, hukukçu gözüyle sizler için inceledi (s. 15).

Sofra Locası ile ilgili Muh. Tanju Koray K.in ilginç araştırmasının birinci bölümünü verdik. Diğer sayılarımızda devam edecek. Bu esprili diziyi keyifle izleyeceğinizi ümit ediyoruz.

Burs Haberlerinde (s.33), bursiyerlerimizle yapmış olduğumuz ilginç bir toplantıyı aktardık. S.38 ve 39'da ders vermek isteyen veya iş arayan bursiyerlerimizle ilgili haberleri ilân şeklinde verdik. Bu yetenekli gençlere aradıkları çalışma imkânlarını kendilerine sağlamayı görev edinmeliyiz. Acil yanıtlarınızı bekliyoruz.

10 Kasım günü yüce Atatürk'ü Ankara, İstanbul ve İzmir'de anacağız. Komuyla ilgili haberlerimizi 26. Sayımızda bulacaksınız.

Kardeşçe sevgi ve saygılarımla,

Celil LAYIKTEZ

CUMHURİYETİMİZİN 73. YILDÖNÜMÜ-ANKARA

27 EKİM 1996:

Saat 19.00 da Vâdi evinde akşam yemeğinden sonra, 20.30 da, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Konser Salonunda virtüöz Ayşe Taşpınar kızımızın Bach, Beethoven, Brahms ve Bela Bartok'u kapsayan resitalini dinledik.

28 EKİM 1996

Kardeş ve hemşirelerimiz Ankara Vâdi Evinde buluştular. Atatürk Sergisi ile müzeyi- saat 16.00 da, Büyük Üstat En Muh. Tunç Timurkan K.in kendisine takdim ettiği makasla, 70. Masonik yılını dolduran Çok Muh. Zeki Belgin Kardeş kurdelayı, alkışlar arasında keserek açtı.

Muh. Necdet Ottekin K. bir yıl müddetle emek harcayarak, rölief ağaç oyma tekniği ile her üç derecenin tablosunu hazırlamıştı. "C" Mâbedine monte edilen bu tabloları yandan ışık vurunca etkileyici üç buutlu bir görüntü elde ediliyor. Törenin devamında, Büyük Üstat, Necdet Otekin K.'e bir teşekkür plaketi takdim etti.

Akşam, Cumhuriyet Balosu için beş yüzü aşkın Kardeş ve Hemşire Hilton Otelinin Kavaklıdere Balo salonunda buluştu. Hiç boş yer kalmamıştı. Coşku ve heyecan hâkimdi. Balonun sonunda "*Dağ Başını Duman Almış*" ve *10. Yıl Marşı*" önce orkestranın eşliğinde birlikte söylendi. Peşinden, soprano Nilgün Akkerman Hemşiremiz mikrofona heyecanla kapınca, o güzel sesin de katılması ile, 500 kardeş ayakta, marşlar tekrarlandı. Yüce Atatürk'ün aziz ruhu orda olsaydı, mutlaka gurur duyardı.

29 EKİM 1996

Günümüzün özel şartları karşısında, *Anıt Kabir'de, 13.30'da, bayrak direği altında* sloganı olağan üstü bir karşılık gördü. Ankaralı Kardeşlerimize ek olarak, İstanbul, İzmir ve diğer illerimizden her çeşit vasıta ile gelen topluluk, kaba bir hesaba 3000 Kardeş ve Hemşire, yüce Atatürk'e kutsal saygı görevlerini yerine getirdiler. Bu muhteşem görüntü bir çok Kardeş ve Hemşiremizin gözlerinin yaşarmasına neden oldu. Cırtı sayfalarımızda, gördüğünüz fotoğrafa Kardeşlerimiz sığmadı.

Çelenk yerine konup da Ti borusunun eşliğinde yapılan saygı duruşundan sonra, Ata'nın huzurundan geçen Kardeşler yakalarındaki kırmızı ve beyaz gon-

ca gülleri çelengin yanına bıraktılar. İlk gelenler Ata'nın huzurundan çıkarken, girmeyi bekleyen Kardeşlerin kuyruğu hala meydanın ortasına kadar uzanıyordu.

Büyük Üstadımız Anıtkabir Şeref Defterine aşağıdaki metni yazarak imzaldıktan sonra Vâdi Evine döndük.

Yüce Önder Atatürk,

Bizlere emanet ettiğin Cumhuriyetin en sadık müdafileri olan Masonlar, eşleri ve çocukları ile beraber geldikleri huzurunda bir kere daha bütün dünyaya ilan ederler ki, Atatürk İlkelerini canımız pahasına olsa bile daima savunacağız.

Türk milletine hediye ettiğin demokrasiyi sonsuza dek korumaya kararlı olan bizler, önünde bir kere daha saygı ile eğiliriz.

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar

Büyük Locası Derneği

Büyük Üstadı

TUNÇ TİMURKAN

Vâ. Evinde kısa bir kokteyli, gelenek haline gelen bir panel izledi.

Aynı akşam Ankara Otelinin Ruf lokantasında, Ankara dışından gelen Büyük Kurul üyeleri ile birlikte yemek yendi, orkestranın eşliğinde Cumhuriyet marşları, komşu masaların katılımıyla, birlikte söylendi. Gece yarısına doğru klakson sesleriyle balkona fırladık. Klakson çalarak, farlarını yakıp söndürerek akan araba selini, coşcumuz içinde Cumhuriyet Bayramı kutlamalarının devamı sandık. Meğerse Beşiktaş Polonyalı rakibini yenmiş. Cumhuriyet Bayramı günü bir spor kulübümüzün bu hediyesine ayrıca sevindik.

PANEL (1): Atatürk Devrimleri ve Günümüzdeki Sapmalar.

PANELİSTLER:

Tuğyan Dinç K.: TÜBİTAK İnşaat Teknolojileri Araştırma Grubunda Uzman. 1970 TRT Kültür ve Sanat Ödülleri Yarışmasında "Lâiklik Kavramı" bilimsel araştırma dalında "Başarı Ödülü"nün sahibi.

Üner Çakıcı K.: T. Kalkınma Bankasında Daire Başkanı.

Mehmet Tevfik Orbey K.: Gazi Üniversitesi Eczacılık Fak. Analitik Kimya Öğretim Üyesi.

Bü. Üs. Kaymakamı Pek Muh. Tuncay Kesim K. 'İnaçılış konuşması özetle:

(1) Organizasyon: Bilgi ve Üçgöl Muh. L.ları

".....Bir takım haksızlıkların ve sataşmaların gerçeği yansıtmadığı görüşünde olan her üyenin bunlara karşı çıkması mensup olma duygusunun tipik bir örneğidir..... Toplumlar, insanı insan yapan değerlere uzun uğraşlar sonunda ulaşmışlardır: Habeas Corpus, Magna Carta Liberatum, Bill of Rights, Fransız Devrimi bu aşamaların nirengi noktalarıdır. Bizde Darwin kuramını Tasviri Efkarde anlatan Ahmet Mithat Efendiye o günün yönetimi, "Fimabaat Ahmet Mithat Efendi'nin maymunlarına bundan böyle matbuatta zinhar yer verilmemesi" buyruğu çıkıyordu. Çünkü Batıda sonuç olan bizde sebep durumunda kalmıştı

Yöntem ne olmalıydı? Ya batının edindiği bu kavramlara uzun uğraşlar sonucunda benimsenerek ulaşılacak, ya da bu kavramlar, Atatürk'ün yaptığı gibi dinsel, bağnaz bir topluma uyarlanacaktı. Bu bedensel ve beyinsel özürlülerin egemen olduğu bir toplumdur. Hatalar hiçten doğuyor, ancak hatalar bir hiç değildir. Toplumumuz ne yazıktır ki, olup bitenlere karşı sessiz ve duyarsızdır." dedi.

Atatürk'ün kendi sesinden 10. yıl nutku dinlendikten sonra Tuğyan Dinç K. sözü aldı ve özetle şöyle dedi:

"Nutkunda, Atatürk, 10 yılın bilançosunu çıkarıyor ve yaratılan en büyük eserin Cumhuriyet olduğunu vurguluyor. Öyle görünüyor ki, Cumhuriyet çocukları olan bizler, onun istediklerini, onun getirdiği çizgileri Ulus olarak tam izleyemedik..... Atatürk Devrimi bir yenilik ve diriliş hareketidir, milleti batıya, batı kültürüne, batı zihniyetine götüren kökten sosyal bir değişikliktir, doğu kültürü yerine batı kültürünü oluşturmuş, softa zihniyeti yerine modern zihniyeti getirmiş ve şariat zihniyetinin söndürdüğü millî şuuru, milletin ruhunda uyandırmıştır."

Tuğyan Dinç K.: Devrim anlamı ve bazı kavramların tarifini yaparak Atatürk Devrimlerini sırayla saydıktan sonra, salon içinde 12 Kardeş ve Hemşire sırayla Atatürkçülüğü değişik vecheleriyle tanıtan kısa konuşmalar yaptılar.

Üner Çakıcı K.: Atatürk Devrimlerinin temel prensipleri olan Milliyetçilik, Millî Egemenlik, Millî Bağımsızlık, Batılılaşma ve Lâiklik konuları ile, Lâik Hukuk, Lâik Eğitim kavramlarını anlattı ve Lâiklik hakkında özetle, aşağıdaki genel irdelemeyi yaptı:

Laikliğin Türkiye'de kabulü siyasi, sosyal, hukuki ve ekonomik zorunluluğun bir sonucu olmuştur. Aynı zamanda, batılılaşmanın da bir şartı ve gereği olmuştur. Çağdaş Batı uygarlığına geçiş Türkiye için bir yaşama, varolma prensibidir. Türkiye'nin Batılı olması zorunluluğu ancak lâik bir devlet ve lâik bir toplum anlayışı ile mümkündür.

Lâiklik, aynı zamanda kişi hürriyetini de sağlamıştır. Fikir hürriyetleri, ancak lâik ortamda gelişebilir. Lâikliğin kabulü ile akla, hakikate, deneye, hürriyete dayanan bir toplum ve devlet sistemi kurulabilmiştir.

Lâiklik, Milli hakimiyeti de gerçekleştirmiştir. Milli hakimiyetin kayıtsız şartsız millete aidiyetidir. Milli mücadele ile ilâhi iradeye dayanan hâkimiyet yerini millet iradesine bırakmıştır.

İlâhî iradeye dayanan Sultan Halifenin hakimiyeti, yerini halkın kendi kendini idare etmesi esasında bulan Milli iradeye, yani millet hakimiyetine terk etmiştir.

Lâiklik aleyhine hareket, Atatürkçülüğe, Bağımsız Türkiye İdealine, 1919 Ulusal Kurtuluş Savaşına ihanettir.

Lâiklik Atatürkçülüğün özüdür. Atatürk, Türkiye'nin kurtuluşunu, bu özün korunmasına ve asla dokunulmamasına bağlar.

Çağımızda toplum hayatında din hürriyetinin ve bundan doğan hakların korunması ve teminatı ancak ülkenin lâik olması ile mümkün olmaktadır. Lâik olmayan bir ülkede din hürriyetinin güvenilir bir teminatı yoktur.

Lâik düşüncenin ışığında Atatürk Devrimi, dogmatik değerler sisteminin reddi ve akılcı, insancıl bir temele dayanan yeni değerler sisteminin kabulü olarak görülmektedir.

Mehmet Tevfik Orbey K. sözü aldığı İmam Hatip orta okul ve liselerinin istatistiklerini, 1994-1995 ders yılı için, 454 okul ve 476.175 öğrenci olarak göstermiştir. Hedef 1000 İmam Hatip lisesidir. Şeriatçı özel dershaneler 600, özel okullar 250 ve yurtlar 500 adettir. Bunların bağlı oldukları vakıflar amaçlarının devleti yıkmak olduğunu söylüyorlar. Aşağıdaki yemin bunun bir örneğidir.

"Kuran Kursu Andı: Ben Muhammed Müslüman ümmetindenim... Türkiye dinsiz, lâik bir memleket haline gelmiştir. Hayatımı Mustafa Kemal dinsizliği ile savaşa harcayacağıma, Türkiye'yi bir din ve şeriat devleti haline getirmek için mücadele edeceğime, Kemal Paşa zamanında çıkarılan dinsiz kanunların tatbikini önleyeceğime, kısa zamanda ümmet esasına dayanan **şeriat devletinin kurulması için** devlet idaresinde söz sahibi olarak mevkilere gelmek için çalışacağıma, dinim, Allahım ve bütün mukaddesatım üzerine yemin ve kasem ederim."

Orbey K. Millî Eğitim Bakanlığının kurs ve yurtları denetleyemediğini, devletin okullarında din derslerinin zorunlu, felsefe derslerinin seçmeli olduğunu söyledikten sonra ders kitaplarının acıklı halini sergiledi ve sözlerine aşağıdaki gibi devam etti:

Militan yetiştiren imam hatip okulları yurdu bir ağ gibi sararken, milyonlarca çocuğun okuduğu kuran kurslarında lâikliği yıkmaya yeminleri edilirken, Anadolu'nun yeni üniversiteleri şeriatçı rektörlere teslim edilirken, imam hatip mezunlarına valilik, kaymakamlık, yargıcılık yolu açılırken, Millî Eğitim Bakanlığı, İçişleri ve Adalet Bakanlığında hızlı kadrolaşmalar yaşanırken hala tehlikeyi farkedemiyoruz, hatta bir valimizin İmamlık yapması bile gözümüzü açmamıza neden olmuyor.

550 milletvekilinin 137 si imam hatip okulu çıkışıdır.

Bu sistemli gidişin sonuçları toplum hayatımızda da görülmektedir.

- Devletin resmi toplantıları dua ile açılmaktadır.

- Arapça yazılı yeşil bayraklar meydanlara çıkmıştır.

- Ümraniye Hayrettin Camii'nde Suudi Arabistanlı kişiler Arapça vaaz veriyor, bir kişi bunları Türkçeye çeviriyor: "Artık seferberlik günüdür. İslam yalnızca namaz kılmak, oruç tutmak değildir. Sizleri cihada çağırıyoruz." Ardından; "İstanbul'dan başlayarak, Kuran hükümlerini uygulayarak, şeriatı getirmeliyiz" diyor.

Bu vaazların çok tehlikeli sonuçları toplumdaki yaygın silahlanma da dikkate alınarak düşünülmelidir.

- Okullarımızda, büyük kentlerimizin sokaklarında çağdışı giyimli insanlar sıklıkla görülür olmuştur.

Bu konudaki devrim yasaları uygulamadan pratikte kalkmış gibidir.

- Cuma günleri mesai saati ortadan kalkmıştır. Devletin en üst görevlileri için bile bu böyledir.

- Hastanelere imam ataması uygulaması, nikâhları (sadece) imamların kıymasını gündeme getirmiştir.

- Kadın toplum içinde konumunu kaybetme yolundadır.

"Kadınlar, aklen ve dinen eksiktir" yorumları yapılabilmektedir. Diyanet İşleri Başkanı "Ailenin devamını sağlamak için kadının dövülebileceğini" söylemekte, devletin bakanı kadın eli sıkmamakta, bu örnekler topluma hızla yayılmaktadır. Aşağıda bu konuyu örnekleyen iki haber kolaylıkla çoğaltılabilir:

Tıp öğrencilerinden örtülü iki kız öğrenci, içeride erkek doktorlar olması nedeniyle kollarını sıvamalarının tesettüre aykırı olduğunu öne sürerek yıkanmayı reddederler. Erkek öğrenci.... Kuran'dan örnek vererek kız arkadaşlarını savunur.

Milli Eğitim Şube Müdürünün eşi..... Şerif Özden ilkokulunda türban ve çarşafı yaygınlaştırmış, aynı okulda ve adlı bayan öğretmenler kara çarşafı derslere girmeyi başarmışlardır.

- Atatürk büst ve fotoğraflarına hakaret yapılmaktadır.

Tuğyan Dinç K. son söz olarak zedelenen lâikliğin muhtelif vechelerinden bahsettikten sonra, Meslek Lisesi olarak açılan İmam Hatip Okullarının amaçlarını aştıklarını, öğretim birliğinin derin yara aldığını, eğitimde devletin gözetiminin kalktığını, Anayasanın 24. maddesinde değişiklik yapılarak, lâiklikle bağdaşmayan din ve ahlâk eğitim ve öğretimin zorunlu dersler kapsamına alındığını, TRT nin dini yayınlarının arttığını vurgulayarak Anayasanın 24. maddesinin "kimse, devletin sosyal, ekonomik, siyasî veya hukukî temel düzenini kısmen de olsa din kurallarına dayandırma amacıyla, din duygularını istismar edemez ve kötüye kullanamaz" hükmünün de kaldırılmak istendiğini, bu durumun bir devrim değil, geriye dönme, "irtica" olduğunu ifade etti.

ÖZETLE LÂİKLİK

Celil LAYIKTEZ

Tanrı ile ilgili konularda mutlakiyet hâkimdir; davranışlar, olaylar ya doğrudur, ya da yanlıştır, hiçbir oylama da bu olguyu değiştiremez. Oysa, yer yüzünde yaşamımızı demokratik yoldan sürdürmek istiyorsak, rakibimizin düşüncelerinin en az bizimkiler kadar geçerli olabileceklerini kabul etmeliyiz; o zaman mutlakiyet kaybolur, izafiyet ve tereddüt hakim olur. Bunlar çok ayrı iki dünyadır.

Lâiklik, mevhumunun henüz gelişmediği Hristiyan Roma İmparatorluğunun daha ilk günlerinde bu durum din adamlarına basit bir cümle ile anlatılmıştı: "Sezar'ın hakkını Sezar'a, Tanrı'nın hakkını da Tanrı'ya veriniz". Günümüzde de Katolik Kilisesi bu durumu doğru değerlendirerek rahiplerin sivil yönetime ortak olmak anlamına gelebilecek her türlü resmi görevi kabul etmelerini yasaklamıştır. Bu kural nedeniyle ABD temsilciler meclisine seçilen Cizvit Peder Robert Drinan temsilcilik görevinden istifa etmek, Nikaragua'da da Sandinist hükümette görev alan 4 papaz 1985 yılında kilise fonksiyonlarından vaz geçmek zorunda kalmışlardı.

Fransa'da Müslüman kızların türbanlı olarak okullarına gitmek istemeleri olay yaratmıştı. "Humanisme" dergisinin 193 sayılı Ekim 1990 tarihli sayısında Patrick Kessel şöyle yazıyor: "... Türban konusunda, yoğun kişisel özgürlük arayışları kilise tarafından sömürülerek Cumhuriyet okulları tekrar fethedilmek istenmiştir. Bu tehlikeli semantik oyunla, sözde farklılığa hak savunulurken, hakların farklılığını esas kabul eden bir rejim empoze edilmeye çalışılmıştır. Oysa, köken, din ve siyasal düşünce farklılıkları cumhuriyet rejiminin içinde mas edilirken, getolaşma ve ırkçılığa karşı tek kale, insan haklarının bekçisi, lâiklikdir. Lâiklik okul sıralarını aşar ve özgürlük ile sorumluluk duygularıyla silahlanmış kişiyi, özgür vatandaşı, sosyal yaşantının merkezine çeker. Lâik bir ülkede tüm erkekler ve tüm kadınlar, dolayısıyla da tüm insanlar eşittir ve kendi haklarında, kendileri, özgürce karar verirler. Kişi günlük yaşamında yaşam tarzını, felsefesini, inancını, cinselliğini ve ölümünü seçebilir. Vicdan özgürlüğü mutlaklıktır...." Yalnız lâiklik, araştırma ve mantık özgürlüğünü getirerek bilimselliğin gelişmesini sağlar, san'atı tabu ve dogmalara karşı korur."

Yalnız hükümetle dinsel iktidarın ayırımı değil, yasama ve icra güçlerinin de ayırımı lâiklik sayesinde sağlanır. İstihbarat özgürlüğü lâikliğe bağlıdır. Lâiklik yalnızca dinsel gücün sivil hayata karışmasına karşı değildir. Erkeklerle ve kadınlara dogmalarının yasalarını empoze etmek isteyen her türlü ideoloji, politik, media hatta sözde bilimsel güçlere karşı da savunu lâiklikten başlar.

Lâiklik dine karşı değildir, her bireyin seçtiği inanca saygı gösterirken, din adamlarının kişisel özgürlüklere sahip çıkmalarını engeller. Lâiklik, ırkçılık, aşırı milliyetçilik ve ksenofobi: (yabancı düşmanlığı) ile mücadele ederek değişik kökenli genç nesillerin entegrasyonunu sağlar. Paris'te Antoine de St Exupéry'nin bir mabedin duvarlarına altın harflerle yazılmış deyişini anımsıyorum: "Benden farklının kardeşimi, ancak bu farklılık bana zarar vereceğine beni zenginleştiriyor"

Salman Ruşdi'nin katli için Humeyni fetva verdiğinde, G.O. Bü. Üs. Pozzo di Borgo, 28 Şubat 1989'da Fransız Müslümanlarına yazdığı açık mektupta şöyle di-yordu:

"Şimdiye kadar fikir özgürlüğü için büyük savaş veren Fransız masonları, bu özgürlüğün insan yapısı ve ilâhi yasalarla sınırlanmasına karşı çıkarlar. Fikir özgürlüğü ya vardır ve sınırsızdır, ya da yoktur. Martin Scorsese'nin Hz. İsa'nın yaşamı ile ilgili filmi'nin yasaklanması olayında Katolik Kilisesi'ne karşı aldığımız tavır, Salman Ruşdi olayında da aynen alıyoruz. Etik kaideleri Tanrıya inancı şiar edinmiş bir felsefeye dayanan özellikle Müslüman, Hristiyan ve Yahudi toplumlarının fertleri seçme aşamasına gelmişlerdir. Sağduyunun tek alternatifi irticaya karşı özgürlüğü; kökten dinciliğe karşı toleransı; cinayete çağrı çıkaran dogmaya karşı da kardeşlik içinde toplu dayanışmayı seçmektedir."

Cumhuriyet, birbirlerinden farklı, hattâ çelişkili, kendilerine özgü yasalarıyla yaşayan, özel toplumların toplamı değildir. Cumhuriyet, kültürel, politik veya dinsel kişilikleri ne olursa olsun, özgür ve eşit vatandaşların toplumdur. Vicdan özgürlüğü ile eşitliğin temeli olan lâiklik, özgür bir biçimde ve sorumluluklarını yüklenerek, erkek ve kadın her kişinin gelişebileceği kurumları ilham eder. Kamu kuruluşlarının laikliği, böylece, farklılıklara saygı içinde, özgürlüğe götürür; oysa farklılık hakkının kurumlaşması, hakların farklılaşmasına götürür.

Lâiklik yalnızca eğitimi değil, toplumsal yaşamın tüm ayrıntılarını kapsar. Azınlıkların çoğunluğa eşit olarak Cumhuriyetin nimetlerinden faydalanabilmeleri lâikliğe bağlıdır. Eşitlik erkeklerle kadınların eşitliğinden başlar.

Beşeri gelişmenin şartları özgür analiz, eleştirisel mantık ve kişinin kendi hakkında karar verme yetkisidir.

Milletin tümü eğitim ve öğrenim haklarına sahiptir.

Her insan sosyal, kültürel veya dinsel her türlü dogmatizmden arındırılmış eğitim hakkına sahiptir.

Kültürel farklılıkların tanınması herhangi bir kültürel totalitarizmin reddi demektir.

Hiçbir sosyal, kültürel, ırksal, dinsel, felsefi öge icraatla, yönetimle ilgili bilgilerin gizli tutulmalarına neden olamaz.

Büyük Atatürk idarede, hukukta, kültürde, san'atta ve günlük hayatta Türk Milletini Ortaçağ karanlığı içinde tutan ve ona ilkel bir toplum görünümünü veren kurumları, hükümleri ve alışkanlıkları kaldırarak yerlerine çağdaş medeniyetin akla ve ilme dayalı değerlerine getirmek istiyordu. Bu temel görüşlere dayanarak Mustafa Kemâl, her adımında sürekli lâikliği hedef alan devrimleri gerçekleştirdi. Hilâfetin kaldırılması, eğitimin tek elden yönetimi, şeriye mahkemelerinin kaldırılması (1924); tekke ve zaviyelerle türbelerin kapatılması (30 Kasım 1925); kıyafet kanunu; Türk medeni kanunu (17 Şubat 1926) hutbenin Türkçe okunmaya başlanması; Arap harfleri yerine latin harflerinin kabulü; millet mekteplerinin açılması; Anayasadan "*Türkiye Devletinin dini İslamdır*" ibaresinin kaldırılması (1928); Kur'an ve ezanın Türkçeleştirilmesi (1932); lakap ve ünvanların kaldırılması ve dinsel görev belirtilen kisvelerin görev dışında giyilmemesi; hafta tatilinin cumadan pazara alınması (1935). Nihayet 1937 yılında, Atatürk'ün hep varmak istediği hedefe ulaşıldı ve 3115 sayılı yasayla lâiklik anayasadaki yerini aldı.

Galile yalnızca hesaplarına dayanarak evrenin sonsuzluğunu ve dünyanın onun merkezi olmadığını kanıtlamıştı. Galile devriminden sonra, kapalı dünyadan sonsuz evrene geçilince, tüm değerler değişime uğradı. Gelişen doğal bilimler Aristo modeli ile artık bağdaşamazdı, matematik de artık gerçeğin doğruluğunu kanıtlamaya hizmet ediyordu. Kutsal kitaplar bilim adamlarının tek referansları olmaktan çıkmışlardı, akıl ve mantık egemen olmuştu. Doğa ile Tanrı lütfunun, dogma ve aklın arasında ilk defa sınır çizilmişti.

İnsan hakları tanınmadan laiklik mümkün değildir ve lâikliğin düşmanı, her türlü kilisenin ortodoks davranışı, yani klerikalizmdir. Kişisel özgür düşünce hassaları ile eleştiri olanaklarını terk ederek, kapalı bir düşüncenin uşakları durumuna düşen marksist veya faşist kiliselerinin politik rahipleri de bu tanının kapsamındadırlar.

Türk İslam sentezi gibi düşüncelerde "yeni lâiklik" kavramından söz etmek moda oldu. Önüne bir sıfat gelince zaten zedelenen lâiklik kavramını, bu kez yeni lâiklik olarak nasıl tarif edebiliriz ki? Modern toplumlar Müslüman, Hristiyan, Musevi, kadın, erkek, tasniflerinin dışında, ayrıca, san'atçılar, entellektüeller, solcular, sağcılar, işçiler, memurlar, muhtelif marjinal gruplar şeklinde de bölünebilmektedir; bunların her biri de kendine göre bir özgürlük ve lâiklik anlayışına sahip olabilir. Bir ortak paydanın geliştirilebilmesi için bu grupların herbirinin bir miktar özveride bulunması gerekecektir. Lâikliği hizip arası bir toplu sözleşmeye benzetebiliriz. Modern demokrasinin ana hatları bu sözleşmeden çıkar: karşılıklı tolerans, kısıtlayıcı yasaların önünde eşitlik, hak ve hukuk, fikir ve söz hürriyeti, kabiliyete göre özgür eğitim ve mesleğinde yükselme olanağı. Bu olguların savunulması için de, tüm ülkede yasa birliği, ekonomik, mesleki, kültürel ve dinsel güçlerin birbirlerine karşı özgür olmaları ve hepsinin üzerinde özgür merkezi iktidarın bulunması gerekir. O zaman adaletin görevi çıkar gruplarının baskısına karşı koymakta kalır ve bu toplu sözleşme düzeninde, baskı altında olma-

yan doktorlar rahatlıkla Hipokrat yeminlerine sadık kalırlar, dinsel kuruluşlar muhtarlıklarını korurlar, veliler çocuklarının eğitim şekli üzerinde söz sahibi olurlar. Oysa, özgürlükleri bol, bu bir hayli gevşek toplu sözleşme modeli dahi dinci gruplara fazla gelmektedir. Onlar entelektüel ve toplu yaşamın her diliminde dine dönüşü arzularlar, bunun için de en geçerli yolun eğitimden geçtiğini gayet iyi bilirler. Örneğin, eğitim konusunda, hükümetimizin bir bakanı açıkça Müslüman Türk genci yetiştirmekten ve Türk kelimesine eklediği "Müslüman" sıfatından bir TRT programında iftiharla bahsedebilmiştir. Aynı bakanın flört ve evlilik hakkında söylediklerini de basından izleyebildik. Marmara Üniversitesinde İlahiyat Kürsüsü hocalarından, Doç. Bekir Topaloğlu, İslamda kadın başlıklı bir kitabı 1989'da yayınlamıştır. Yazar kitabında ortaçağ düşüncelerini savunarak tokalaşmada el zinasından, kadın sesi dinlemede kulak zinasından bahsetmektedir. Bu kitap bir buçuk yıl içinde 19 baskı yapmıştır. İlahiyat Fakültesinden Doç. Kemal Sandıkçı, Samsunda düzenlenen bir panelde, *"Kadın dövülebilir, ama kesinlikle yüzüne vurulmamalıdır. Dayak, mutlaka çare ise, atılır, ancak yaralayıcı olmamalıdır"* diye konuşabilmiştir. Bu ortamda, gemi aزیya alan ve lâik düşüncüyü terörle susturmaya çalışan İslami terör örgütleri militanları, lâikliğı savunan gazeteci, yazar, öğretim üyesi ve milletvekillerini hedef almaktadır.

Temel gaye Türk kültürünü değil, İslam dininin değişmeyen esasları ile İslam kültürünün yerleştirilmesidir. Bu gibi nedenlerle, yani İslam'a uygun düşmediği için, Şeyhülislam fetvasıyla 1580 de rasathane yıkılıyor, İbni Sina'dan beri süregelen anatomi dersleri, 2 ci Mahmut döneminde tıp öğrencilerine yasaklanıyor, 1831 veba salgını esnasında gâvur icadı ilaçlar yurda sokulmuyor, ve en mühimi, Osmanlı İmparatorluğu topraklarında Museviler 1494 de, Ermeniler 1567 de ve Rumlar da 1627 de matbaa kullanmaya başlıyorlar, oysa, Kuran-ı Kerim'in elle yazılması gereğine inanan Müslüman Türk toplumuna matbaa, icad edildiğinden 289, ülkeye girdiğinden de 233 yıl sonra kullanılmaya başlanıyor.

Ve, 1890'larda Şair Eşref böyle diyor:

Nasıl zıt olmasın dünyada batı ile doğu
Güneşten hepsi güya ki aydınlanmış
Ziraat, mârifet, san'at, saadet şimdi onlarda
Cehalet, meskenet, zillet, rezalet bizde kalmıştır.

Din insanın diğer insanlarla, evrenle ve Tanrıyla olan ilişkilerini düzenler. Bunların ilki bir ahlâk anlayışını, ikincisi doğayı yorumlama tarzını, üçüncüsü de Yaradana mutlak inancı getirir. Aklın dışında kör inançlara alet olabilen din bazı din adamlarının diğer insanlar üzerinde baskı kurmasını sağlarsa, toplum dogmalara esir düşer. Laik kişi için teoloji mitle karışık bir ideolojidir ve günlük yaşantıyı etkilemez. Oysa, dinci için Tanrı yaşamın her safhasında mevcuttur, **dünyanın yaradılışı bir mucizedir ve her an yeni mucizeler beklenebilir. Bilimsellik ile mucizelere inanış bağdaşmayan ayrı felsefelerdir.** Bu alternatiflerden birini seçmek kadın-erkek ilişkilerini de düzenleyecektir.

Çıkış noktalarında dinler erkeklerin hegemonyası fikrine dayanırlar, baş aktörler de hep erkek olmuştur. Tanrıyla diyalogu yasaklanan kadına (kadın imam, papaz, ya da haham olamaz) yalnızca pasif inancın ikinci derecedeki görevleri düşer. Birinci role çıkma olasılığı kalmayan kadın da çok kere irticayı kamçılayan batıla kendini kaptırır.

Kadın cinselliğinin günah kaynağı olmasından dolayı bu cinselliğinin içine hapsedilirken, cinselliği de hiç yokmuş gibi davranmaya zorlanmıştır. İslamda kadın, cinsellikle günahın kaskacında, şeriata egemendir, ancak politika ve hukuk dünyalarında hiçbir zaman ergenliğe erişememiştir ve daima baba-koca-oğul üçlüsü şeklinde erkeğe tabi yaşamıştır. Çağdaşlığıyla övündüğümüz medeni hukumuzda dahi kocasının yazılı izni olmadan kadın çalışamaz.

Lâikliğin tepesinde dolaşan tehlike bulutları ilk önce kadınları tehdit eder, Kadın haklarının gerçek sorunu parlamento yasaları değiştirecek ya da uygulayacak erkeklerin düşünce tarzlarının uygarlaşabilmesidir. Bunun yapılabilmesi için, herşeyden önce cumhuriyetle yönetilen devletimizde Tanrı hakkının devlet hakkından kesin olarak ayrılması gereğidir. Yeni inşa edilen Avrupa'da ancak lâik bir Türkiyenin yerini alabileceğini unutmayalım. Ülkemiz laiklik ilkesinin anayasasına madde olarak işlendiği ender ülkelerden biridir. Türkiye ne sosyalist cumhuriyet ne de İslam cumhuriyetidir, Türkiye lâik cumhuriyettir. Önemle tekrar ediyorum, **Türkiye lâik bir cumhuriyettir**, Türkiye Cumhuriyetindeki Cumhuriyet tabirine lâik'den başka bir sıfatın kullanılmasına hiçbir zaman ve hiç bir yerde izin vermemeliyiz.

20 Aralık 1948 tarihinde Türkiye de İnsan Hakları beyannamesinin altına imzasını atmış ve böylece aşağıdaki maddeleri de zımnen kabul etmiştir.

Madde 1: Tüm insanlar özgür ve eşit doğarlar.

Madde 2: , , , , Irk, cilt rengi, cinsellik, din, düşünce nedeniyle ayırım yapılmayacaktır.

Madde 7: Hukuk önünde herkes eşittir.

Madde 12: Hiçkimsenin özel hayatına müdahale edilmeyecektir....

Madde 26: 2) Eğitim kişiliğin gelişmesine ve temel insan haklarına saygıyı güçlendirmelidir. Eğitim, ülkeler ve tüm ırk ve din grupları arasında anlayışı, toleransı ve dostluğu güçlendirmeyi hedef almalıdır.

3) Ebeveynler öncelikle çocuklarının tabi olacağı eğitim şeklini seçmekte özgürdürler.

Madde 27: Her birey toplumun kültür hayatına özgürce katılma hakkına sahiptir.

Atatürk'ün Bursa'da yaptığı konuşma

Deniz SOM

Cumhuriyet, 29 Ekim 1996, Salı

Ezanın Türkçe okunmasına şubat 1933'te Bursa'da bir grup gerici karşı çıkıyor. Gösteri anında bastırılıyor... Mustafa Kemal Atatürk, "Çok önemli bir olay değildir" değerlendirmesi yapmasına karşılık Bursa'ya gidiyor.

Cumhurbaşkanı Atatürk, "Olaya özel bir önemle eğilmemiz, dinin siyasete ya da herhangi bir kışkırtmaya vesile edilmesine hiç müsamaha etmeyeceğimizin bir daha anlaşılması içindir" diyor...

Açılan soruşturma sonucu bir savcı bir yargıç ve müftü görevinden alınıyor, gösteriye karışan 15 kişi tutuklanıyor.

Atatürk, Bursa'da katıldığı bir akşam yemeğinde, siyasi tarihimize daha sonradan "Bursa Nutku" olarak geçen bir konuşma yapıyor.

Alper Sedat Aslantaş ve Baskın Bıçakçı, "Popüler Siyasi Deyimler Sözlüğü"nde (İletişim Yayınları), Bursa Nutku'nun ilk kez, Bursalı gazeteci Rıza Ruşen Yücer'in 1947'de yayımlanan "Atatürk'e Ait Birkaç Fıkra ve Hatıra" kitabında yer aldığını belirtiyor. 1949 yılında Demokrat Parti'nin İzmir toplantısında "Bursa Nutku" ilk kez okunuyor; 1958 yılında Cumhuriyet Halk Partisi'nin yayın organı Ulus Gazetesi "Devrimci Gençlik" başlığı ile nutku yayımlıyor ve gazete hakkında soruşturma açılıyor.

Ve işte Atatürk'ün Bursa Nutku:

Türk genci, inkılâpların ve rejimin sahibi ve bekçisidir. Bunların lüzumuna, doğruluğuna herkesten çok inanmıştır; rejimi ve inkılâpları benimsemiştir. Bunları zayıf düşürecek en küçük veya en büyük bir kıpırtı ve bir hareket duydu mu, bu memleketin polisi vardır, jandarması vardır, ordusu vardır, adliyesi vardır demeyecektir. Hemen müdahale edecektir. Elle, taşla, sopa ve silahla, nesi varsa onunla kendisi eserini koruyacaktır.

Polis gelecektir; asıl suçluları bırakıp, suçlu diye onu yakalayacaktır. Genç, "Polis henüz inkılâp ve cumhuriyetin polisi değildir" diye düşünecek, fakat yalvarmayacaktır. Mahkeme onu mahkûm edecektir. Yine düşünecek; "demek adliyeyi de ıslah etmek, rejime göre düzenlemek lâzım."

Onu hapse atacaklar. Kanun yolunda itirazlarını yapmakla beraber; bana İsmet Paşa'ya, Meclise telgraflar yağdırıp haksız ve suçsuz olduğu için tahliyesine çalışılmasını kayırılmasını istemeyecek. Diyecek ki, "Ben inan ve kanaatimin icabını yaptım. Müdahale ve hareketimde haklıyım. Eğer buraya haksız olarak gelmişsem, bu haksızlığı meydana getirip sebep ve âmilleri düzeltmek de benim vazifemdir!"

Masonlar eskisi gibi saklanmıyor

Can ATAKLI

Sabah, 6.10.1996

Mason sözünü ilk duyduğumda hiçbir anlam verememiştim. Mason bir anlamda hakaret olarak kullanılıyordu. Masonlar'ın çok karanlık ilişkiler içinde olan, çıkarıcı, dinsiz, herşeyi yapabilen insanlar olduğu sanılıyor-du pekçok yerde. Gerçi hâlâ da öyle görenler var. Nitekim bu gün bazı çevrelerde "Mason" kelimesi müthiş bir alerji ile karşılaşıyor.

Ama sanıyorum genelde Mason olmak eskisi kadar "kötü bir imaj" olmaktan çıktı.

Şimdi "bu Mason yazısı da nereden çıktı?" diyeceksiniz.

Haklısınız, hemen anlatayım.

Bundan 30 yılı aşkın süre önce İstanbul Erkek Lisesi'nde aynı yatakhane, belki de yan yana ranzalarda yattığımız arkadaşım Ercan Güneş-tar, çok çeşitli işler yaptıktan sonra sonunda Marmaris'e yerleşti. Yine iş dolu ama hiç olmazsa çevresi sakın bir yerde yaşamak istediğini söylemişti.

Bunca yıllık arkadaşım meğer Mason olmuş. Tabii ilk zamanlarda bunu söylememişti. Ancak artık Mason olanlar eğer dilerlerse Mason olduklarını açıklayabiliyorlarmış.

Geçenlerde yaptığımız bir telefon konuşmasında bunu bana da söyledi.

Yapılan işler

Gerçekte asıl söylemek istediği Marmaris'te yapılan bazı hizmetlere

dikkatimi çekmekmiş. Bu hizmetleri Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası yapmış.

Tabii ben de "Masonlar yapmışsa sana ne?" diye sorunca, kendisinin de Mason olduğunu söyledi.

Bir Mason olarak Mason olduğunu söyleyebiliyormuş ama, Loca adını açıklama yapma yetkisi yokmuş.

Bunun üzerine Marmaris Locası başkanı bir faks mesajı çekerek yaptıklarını bildirdi.

Bana da ilginç geldi, çünkü oldukça yararlı hizmetler bunlar.

Örneğin Marmaris Devlet Hastanesi'ne 2 dializ cihazı, 7 bilgisayar ve yazıcısı, bir mamografi cihazı, bir oksijen çadırı alınmış. Yine Marmaris'teki Ahu Hetman Hastanesi'ne 3 dializ makinası hediye edilmiş.

Loca Kavakarası İlkokulu'nun çatısını, tuvaletlerini ve ahşap sınıf ta-banlarını onarmış, Evren Paşa İlköğ-retim Okulu'na da 14 bilgisayar almış.

Sonuç olarak herkes elden geldi-gince Türkiye'ye birşeyler yapmaya çalışıyor:

Masonlar'ın da eskisi gibi kapalı kutu olmaktan çıkıp kendilerini ortaya koymaları hoş bir şey.

Bunlardan biri de taaa çocukluk arkadaşım olunca insan daha bir dikkat ediyor.

MESUT YILMAZ, MEDYA, HAKARET ve MASONLUK

(Mahkeme Kararlarının İncelenmesi)

Önder ÖZTÜREL

15/4/1993 günü YENİ ASIR Gazetesi'ni alanlar 1. sayfada 8 sütün üzerinden verilmiş "Mesut Yılmaz'ın mason olduğu" yolundaki haberi okudular. Gazete, haberi vermekle kalmamış bunu doğrulayan belgeyi de yayınlamıştı. Haberin kaynağı Refah Partisi Afyon İl Başkanı Bayram KOÇER'di.

Konu ANAP yetkili kurullarında incelendi, konuşuldu, tartışıldı ve haberi yazan gazetenin yargı önünde hesap vermesi kararlaştırıldı. Davacı Mesut Yılmaz'ın avukatı Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesinde Bayram Koçer aleyhine açtığı davada; Yılmaz'ın mason olduğuna ilişkin belgenin sahteliğinden de söz ederek "...sahte belgeyi dağıtma eylemlerini davacının (M. Yılmaz'ın) politik kişiliğinin büyük ölçüde zedelenmesi sonucunu doğurduğunu, bunun Medeni Yasa'nın 24 ve Borçlar Kanunu'nun 49. maddeleri anlamında kişiliğe karşı haksız tecavüz oluşturduğu.." gerekçesiyle davacının (M. Yılmaz'ın) mason olduğunu gösterdiği iddia olunan belgenin sahteliğinin tesbitiyle haksız tecavüzün men'ine ve 200.000.000 TL. manevi tazminata hükmedilmesini istedi.

Aralarında Şevket Kazan'ın da bulunduğu davalı Bayram Koçer vekilleri dava dilekçesine verdikleri cevap dilekçesi ile "... Masonluğun Türkiye'de resmi izinle kurulmuş bir müessese olduğunu, yasal olarak faaliyet gösterdiğini hatta pekçok bürokrat, politikacı bilim adamı, sanayici ve bakan gibi kişilerin bu derneğin üyesi bulunduklarını ve bu derneğin mensubu olarak hitap edilmesinin hakaret teşkil edemeyeceğini, mason olmanın doğal bir durum olduğunu, işbu derneğin Türkiye'de resmi izinle kurulmuş yasal faaliyet gösteren bir dernek olduğunu, bu derneğe üye olanların mason olarak adlandırıldıklarını, mason olmanın yüzkızcırtıcı, aşağılayıcı veya inançsızlık ifade etmeyeceğini.." ileri sürmüşlerdir.

Öncelikle belirtmeliyiz ki; davalı vekillerinin cevap dilekçelerindeki bu gerekçeye samimi olarak inandıkları kesinlikle söylenemez. Özellikle içlerinden politik kimliği de bulunan birinin tüm toplum önünde oluşan görüş ve fikirleri itibarı ile gerekçedeki düzeyde düşünmesi mümkün değildir. Bu gerekçe ise salt tazminattan kurtulunması ve hakimî etkilemek amacına yönelik klasik savunma niteliklidir.

Ankara 11. Asliye Hukuk Hakimliği 1993/370 Esas sayılı dosya ile yaptığı yargılama sonucu düzenlediği 15/10/1993 gün ve 1993/718 sayılı kararı ile da-

valı Bayram Koçer'i 50.000.000 TL. tazminata mahkum ederken; "...bir partinin genel başkanı sıfatını taşıyan ve toplumca tanınıp bilinen ve daha ülkeye hizmet edeceği mümkün olan bir kişiyi basın yoluyla mason olarak niteleyerek toplumda hedef kişi olarak gösterilme yoluna gidildiği ve ayrıca ülkemizde senelerdir sağcı-solcu, komünist-faşist gibi sıfatlarla toplumu ve kişileri bölmek ve birbirlerine hasım etmek amacı ile ülkenin ve toplumun zayıf düşürülmesi ve bu iradenin belirtisi olarak yapılan ithamlar ülkemizi ve toplumumuzu senelerce yaralamış ve toplumda izler bırakmıştır...bir partinin yandaşı olarak davalının yandaşlarına davacıyı hasım olarak gösterdiği açık ve seçik bellidir... Bu durum Medeni Yasanın 24. ve Borçlar Kanunu'nun 49. maddeleri gereği davacının kişilik haklarına haksız ve ağır saldırı niteliğindedir" tarzında bir yorum ve gerekçeye dayanmıştır.

Karar mahkemesi hakimi elbette ki bu toplum içinde yetişmiş ve eğitilmiş bir kişi olarak genel değer ölçülerinden etkilenecektir. O; içinde yaşadığı çevrede oluşmuş ve kendisine son derece eksik, yanlış ve kasten bozulup saptırılmış bir biçimde aktarılmış görüşlerden uzak kalamaz. Karar hakiminin kafasında oluşmuş "masonluk" kavramı elbette ki gerçeği yansıtmamaktadır. Dikkat edildiğinde görülecektir ki kararda yararlanılmış veya incelenip görüş alınmış daha açık bir ifade ile dayanılmış bilimsel bir eserden söz edilememektedir. Oysa hakim; kararlarında "kazai içtihatlardan" ve "bilimsel eserlerden" yararlanmalıdır. Bu temel ilke gözardı edilmiştir. Gerçi bugün Türkiye'de konuyu doğru aydınlatacak ve toplumu gerçekten bilgilendirecek düzeyde yeteri kadar eser bulunmamaktadır. Masonluk, özellikle dinsel ve politik nedenlerle inanılmaz ölçüde saptırılarak, çarpıtılmış ve gerçek anlamıyla uzak yakın ilişkisi bulunmayan sonuçlar çıkarılmış ve bunlar kendi ürettikleri doğrular olarak, bilimsel çevrelerce sokaktaki adama yansıtılmış olsa bile hakim bu tarzın dışında ve sadece doğruyu bulmak amacına yönelik araştırma yapmak durumunda ve zorundadır. Zira o sonuçta vereceği kararla hukuk yapan, adaleti oluşturan kişidir. Kanun koyucu hakim her konuda fikir ve bilgi sahibi olamayacağı görüşünden hareketle "bilirkişilik" kurumunu getirmiştir. Olayımızda hakim bu olanaktan da yararlanmadığını görüyoruz. Oysa hakim özellikle masonik düşünce ve sistemi, uzman kişilere inceletip bir görüş sahibi olsaydı gerekçedeki "...bir kişiyi (M. Yılmaz'ı) basın yoluyla mason olarak niteleyerek toplumda hedef kişi olarak gösterilme yoluna gidildiği.." dedikten sonra sanki bu kanaatini pekiştirmek istercesine ve gerekçesine devamlı "...ülkemizde senelerdir sağcı-solcu, komünist-faşist gibi sıfatlarla toplumu ve kişileri bölmek.." biçiminde örnekleme yapmazdı. Gerekçe, bu bölümü itibarıyla tamamen yanlış değerlendirmeye dayalıdır. Hakimin suçlamalara örnek gösterdiği sıfatların hangi yönüyle masonlukla paralellik gösterdiğini anlamak mümkün değildir. Mahkemenin kararında davacının (M. Yılmaz'ın) "...toplumda hedef kişi olarak gösterilmesi..." "...davalının yandaşlarına davacıyı hasım olarak gösterdiği.." gibi ögelere dayandığı görülmektedir. Davacının gerçekte olmadığı halde mason gibi tanıtılmış olması hakime göre onun "toplumda hedef kişisi" "...davalının (onu) yandaşlarına hasım olarak göstermesi" yüzünden M. Yılmaz

maz'ın kişilik haklarına tecavüzdür. Oysa 24. madde de bu ögeler yoktur. Hakim, davacıya yönelik ve onun mason olduğuna ilişkin beyanların gazetede yayınlanmış olması yüzünden Basın Kanunu'nun etkisinde kaldığı ve bazı ögeleri o kanundan alıp gerekçesine koyduğu anlaşılmaktadır. Keza hakim elbette ki önce bireye yönelik olmasını da dikkate alarak fakat toplumda oluşmuş değer ölçüleri yönünü de biraz fazla öne çıkarmak suretiyle tecavüz'ün varlığını kabul etmektedir.

Basın özgürlüğünün böyle algılanıp uygulandığı, bireylerinin dinsel ve politik nedenlerle böyle yalan yanlış eksik bilgilerle donatıldığı, kitap okuma ve öğrenme alışkanlığının bu derece düşük olduğu, özgür düşüncenin pek fazla gelişme ortamı bulamadığı toplumlarda yetişen, eğitilen kişiliği oluşan hakimlerin olaya bu tarz bir yaklaşım ve yorum içinde bakmasını da anlayışla karşılamak gerekir. Bu arada ve belki de en önemlisi olarak kendilerini -en doğru biçimi ile- yaşadıkları topluma tanıtamayan masonların bu eleştirilerden kendi paylarına düşenleri almaları gerektiği de herhalde gözden uzak tutulmamalıdır.

RP-ANAP (M. Yılmaz) arasındaki politik çekişme devam etmektedir. Elbette ki olayın bu bölümü ilginç ve incelememiz dışındadır. Nitekim 25/12/1995 tarihinde Ankara 15. Asliye Hukuk Mahkemesine başvuran M. Yılmaz'ın avukatları Erden Arısoy ve Atilla Metin:

a- Mesut Yılmaz'ın Türkiye'de herkesçe tanınan, Dünya genelinde (!) iyi bir şöhrete sahip bir kişi olduğunu,

b- 22/12/1995 tarihinde yayınlanan SABAH grubuna dahil gazetelerden "TAKVİM" isimli olanının 1. sayfa sür manşetten tam sayfa verilen haberde;

1) Kamu oyunun husumetini M. Yılmaz aleyhine çekmek kasdı ile "Mesut Yılmaz mason çıktı" İşte ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz'ın masonluk belgesi" denildiğini,

2) Yayınlanan ve özel giysileri içinde resim çekirmiş bir grup mason görevli arasından birine fotomontaj yolu ile M. Yılmaz'ın yerleştirildiğini,

belirterek; toplumun husumetinin müvekkillerinin (M. Yılmaz) üzerine çekildiğini, şahsi haklarına saldırıda bulunulduğunu, kamu oyuna hedef gösterildiğini ve bu hal ile uğranılan manevi zararın telafisinin mümkün bulunmadığını ileri sürerek Bilgin Yayıncılık A.Ş. (Sabah grubu) den 10.000.000.000. TL. manevi tazminat talebinde bulunmuşlardır.

Davalı AŞ. vekili, dava dilekçesine karşı "...davaya konu haberin hukuka uygun olduğunu, basın özgürlüğünün gereği haberin verildiğini, basının görevinin topluma gerçekleri duyurmak olduğunu, haber vermekle davacının kişilik haklarına yönelik kasıtlı davranmadıklarını güncel olması, kamu yararı bulunması nedeniyle verildiğini davacının fotoğrafının basıldığını, haberin gerçek olduğunu vs.." biçiminde gerekçeler içeren bir cevap vermiştir.

Mahkemece yapılan değerlendirme ve yazının "...davacının (M. Yılmaz'ın) mason ve şura üyesi olduğu, masonluğun gizli bir dernek olup üyelerinin bir kıs-

mının Allaha inanmadığı ve benzeri gibi toplumun masonluk konusunda yeterli bilgisi olmayışından yararlanarak toplumun değer yargıları ve kültürel yapısına aykırı düşecek biçimlerde gerçek olmayan iddialar ve değerlendirmelerde bulunarak toplumun kin ve husumetini davacı (M. Yılmaz) üzerine yönelttiğini." kabul ve "...yayınlanan resim üzerinde montaj yapılarak gerçek olmayan haber ve değerlendirmelerle birlikte yayınlanmış olması..." halini de davacının şeref, hay-siyet ve vakarına yönelik incitici, yıpratıcı, küçük düşürücü ve aşağılayıcı özellikler gösterdiğini kabul ile davalı AŞ.yi 1.000.000.000. TL. manevi tazminat ödeme-ğe mahkum etmiştir.

Karar mahkemesi "delillerin değerlendirilmesi" bölümünde;

a- Bahse konu yayının yapıldığı gazeteyi inceleyerek belgelerden,

1) Türk Mason Derneği Yüksek Şura Üyeleri 1992 yıllığında Mesut Yılmaz Yüksek Şura üyesi olarak yer almaktadır.

2) Üstteki fotoğraf Mason Derneği Yüksek Şurası'nın bir toplantısında çekilmiş denilen toplu bir resmin haberle ilintili olarak yayınlandığını tesbit ile haberde yer alan "...masonların gizli faaliyet gösteren cemiyet mensuplarıdır. Allaha inanmayanlar ve inananlar olarak ikiye ayrılırlar. Törenler vaftiz gibidir. Mason cemiyeti zararlı olduğu için Atatürk kapatmıştı.." tarzındaki beyanları birlikte değerlendirmiştir.

b) Karar mahkemesi davacının mason olup olmadığını araştırmak üzere Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası Derneği'ne yazı yazmış ayrıca davacıya ait olduğu iddia edilen resmi de göndererek bunun davacıya ait olup olmadığını bildirilmesini istemiştir. H.K.E.M.B.L. de adı geçen mahkemeye verdiği 12/1/1996 tarih ve 2 sayılı yazı ile M. Yılmaz'ın mason olmadığını ve gönderilen resmin de ona ait olmadığını bildirmiştir.

Karar mahkemesinin bu yaptıklarına 'araştırma, soruşturma' işlemleri diyoruz. Gerçekten mahkeme iddia ve savunma karşısında ileri sürülen maddi olayların doğruluğunu ilgili mercilerden sorup öğrenmek suretiyle araştırmaktadır. Bu son derece olağan hukuksal bir yöntemdir. Olayımızda da uygulanmıştır.

Önemli olan konunun maddi ve manevi öge olarak niteliğinin bilimsel ve hukuksal yönden araştırılıp değerlendirilmesidir.

Ankara 15. Asliye Hukuk Mahkemesi 20/3/1996 gün ve 1995/1096 Esas, 1996/205 sayılı kararında da belirttiği gibi değerlendirmesine kaynak olarak sadece üç sözlüğü olmaktadır; Gelişim - Hachette, Büyük Larousse ve Meydan Larousse.. Hakim bu üç sözlükten mason sözcüğünün açıklamasına bakmakla yetinmiş ve aynen başka bir inceleme yapmaya gerek duymamıştır. Bu kaynakların ne kadar yetersiz olduğu salt çok kısa ve derinliği olmayan tanımlamalarla yetindiği bilinmektedir. Esasen yapıları gereği fazla ayrıntıya girmeleri de mümkün değildir. Bu sözlüklerin -ciddi yayın niteliklerine rağmen- yeterli ve tü-müyle doğru tanımlar vermedikleri de gözlenmektedir. Örneğin; Meydan Larousse 13. Cilt, Sayfa 214 de "...kısmen gizli dernek.." tanımlaması gibi..Görülüyor ki

bu son derece yetersiz kaynaklara dayanılarak masonluk hakkında bilgi sahibi olmak mümkün değildir. Bunu sokaktaki adam için -belki- olağan karşılamak anlaşılır bir şeydir. Ne var ki bir hukuki sorunu yargılamak, çözmek ve buna bağlı vereceği kararlarla hukuk oluşturmak ve dolayısıyla toplumsal görüş ve değer yargılarını etkilemek konumunda olan hakimın yararlanması gerekli bilimsel eserler bunlar olmamak icabeder. Bu eksiklik önce, ona her türlü bilimsel inceleme imkanı veren bir kütüphane olanağını sağlamayan devletten kaynaklanmaktadır. Hakim üç sözlüğe bakarak önündeki anlaşmazlığı değerlendirerek çok basit bir inceleme ile karar veriyorsa ortada önemli bir yanlış var demektir.

Siyasal rekabetin partileri ve insanları bu tarz davranışta bulunmaya itmesi olmasa da sosyolojik ve siyaset bilimi açısından değerlendirilmelidir. Özgürlüğünü bu tarz kullanmayı basınsal işlev olarak değerlendirebilen yayın organları bulundukça ve bu yayınlara bağlı kamu oyu oluşturuldukça gerçekleri anlatabilmek imkanı ortadan kalkar. Unutulmamalıdır ki hakimın kararına esas yaptığı "anılan yayınların davacıyı toplumun husumetine maruz bıraktığı.." tarzındaki gerekçenin temelini oluşturan değer ölçüleri, sözünü ettiğimiz yanlış, yalan, yanlış eksik ve kasten tahrip edilmiş yayınların etkisiyle oluşmaktadır. Toplumsal husumet işte bu biçimde oluşmuş düşüncelerin ortak ürünü olarak ortaya çıkmaktadır. Mahkeme kararındaki "toplumsal husumet" kavramı da aynen "kamu yararı" "genel ahlak" gibi içi boş çerçeve kavramlardandır. Bugüne kadar da hiçbir açıklaması yapılamamıştır.

Karar hakiminin birey olarak masonluğu kendi değer ölçülerine, bu konudaki bilgisine, eğitimine çevresel etkiye, dinsel ve politik anlayışına göre algılayıp değerlendirmesi de son derece olasıdır. Ne var ki bütün bunlar hakimın, objektif düşünce, değer ve kararından uzaklaşıp subjektif davranmasına imkan vermez.

Toplum, düşünce yapısı, bilgi düzeyi ve bunları oluşturan etkenlerin niteliği bakımından çağdaş uygarlık düzeyinin altında gözükmemektedir. Böyle olunca da eksikliklerinin değer ölçülerine yansımaları sebebiyle kendine verilen bilgi ile yetinmekte araştırılıp öğrenme gibi bir çaba göstermemektedir.

Olay salt hukuk tekniği yönünden ele alınıp incelenmiş değildir. Doğal olarak bu yapılabilirdi. O zaman da hukuksal eğitim ve disiplinden geçmemiş okur açısından sıkıntı doğardı. Yukarıda sözü edilen kararlarla ilgili değişik görüşler ve yorumlar getirilebilir. Masonik anlayışımız esasen bunu gerektirir. Fakat olay ne yönüyle incelenirse incelenir böyle siyaset anlayış ve uygulaması olan bir ülkede, işlev ve özgürlüğünü böyle anlayıp yorumlayan bir medya ve geneliyle hür düşünce yeteneği köreltilmeye çalışılmış bir toplum varsa yakınılan bu durumun ortaya çıkmasına -kendi katkılarımızı da unutmadan- fazla şaşırmamak gerekir. Türkiye; unutulmamalıdır ki kendisine işçi denilen bir mühendisin Türk-İş aleyhine -bu hitap nedeni ile- dava açtığı günlerden buraya gelmiştir. Yarın da "Ben masonum" diyen ve bu sıfatı övünçle taşıyan insanların ülkesi olacaktır.

İzlenecek yol aklın yolu olduğu sürece sonucun başka olmasına esasen imkan yoktur.

ESKİ MASON DERGİLERİNDEN

Suha UMUR

Büyük Şark Dergisi, Sayı 18, Ocak, Şubat, Mart 1935

Mehmet Ali Haşmet KIRCA Kardeşin

30 sene önce

Gayrimuntazamlık ve tebenni hakkındaki düşünceleri

Düşünceler :

Gayrimuntazam ilânı - Kurumumuzun 25 yıllık matriküllerini karıştırınca, dış âlemde en göze çarpan yerlere geçmiş birçok büyüklerin, zaman zaman sıralarımızı süslemiş olduklarını görüyoruz.

Fakat bu zevatın birçoklarının da gayrimuntazam ilân edildikleri, yine Maş-
rık kayıtlarından anlaşılır. Masonluğa samimi bir alâka duyarak girmiş, ve yıllar-
ca Üstat sütunlarında büyük hizmetler yapmış bu gibi Kardeşlerimizden bazıla-
rı, hariçteki iş veya güçlerinin, veyahut sair zaruretlerin ilcâsıyla (1) gerek devam-
da, gerek aidat ödemede lâkaydı ve alâkasızlık gösterince, eldeki mevzuata taba-
en (2), bunları "gayrimuntazam" ilân ediyoruz.

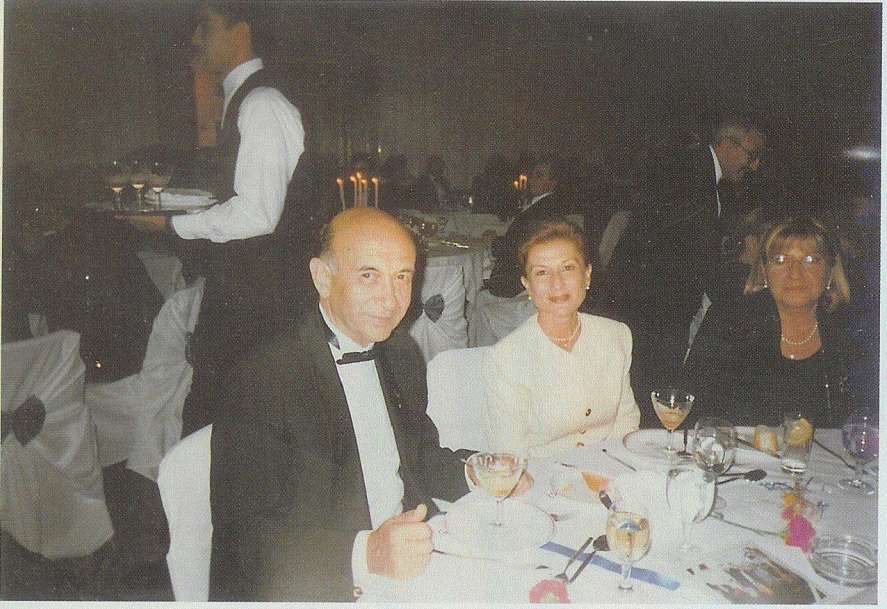
Bu muamele, âdeta cemiyetten kovulma gibi bir mânaya alındığından, izzet-
i nefisleri yaralanan bu Kardeşlerin tekrar içimize dönmelerine imkân bırakma-
dığı gibi asıl fenası, onların cemiyetimizin düşmanları arasında yer almalarına
saik oluyor. Devamsızlık, aidat ödememek şüphe yok ki bir kabahattir. Bu kaba-
hatini her Mason itiraf ve ıslah-ı hal ile mükelleftir. Kabahatini itiraf etmesi muh-
temel olan bir Kardeş cemiyetin bütün âzası huzurunda teşhir edilince, pek tabii-
dir ki nefisini tenzih (3) ve müdafaa kaygusu ile hareket ederek, içinden dışarı atıl-
dığı camiayı kabahatli göstermek yolunu tutar, ve ekseriya vâki olduğu gibi,
"Adam sen de... içinde söyleleri, böyleleri vardır.... Bu cemiyet şöyledir..." gibi he-
zeyanlarla tezvirata (4) başlar... Bu, ekseriya böyle olmuştur. Binaenaleyh Mahfe-
line karşı alâkasızlık gösteren bir Kardeşi içimizden kovup da kendisini bütün

(1) Mecbur etme, zorlama, zorunda bırakma.

(2) Uyarak.

(3) Kusur kondurmama.

(4) Yalan, dolan şeyler.

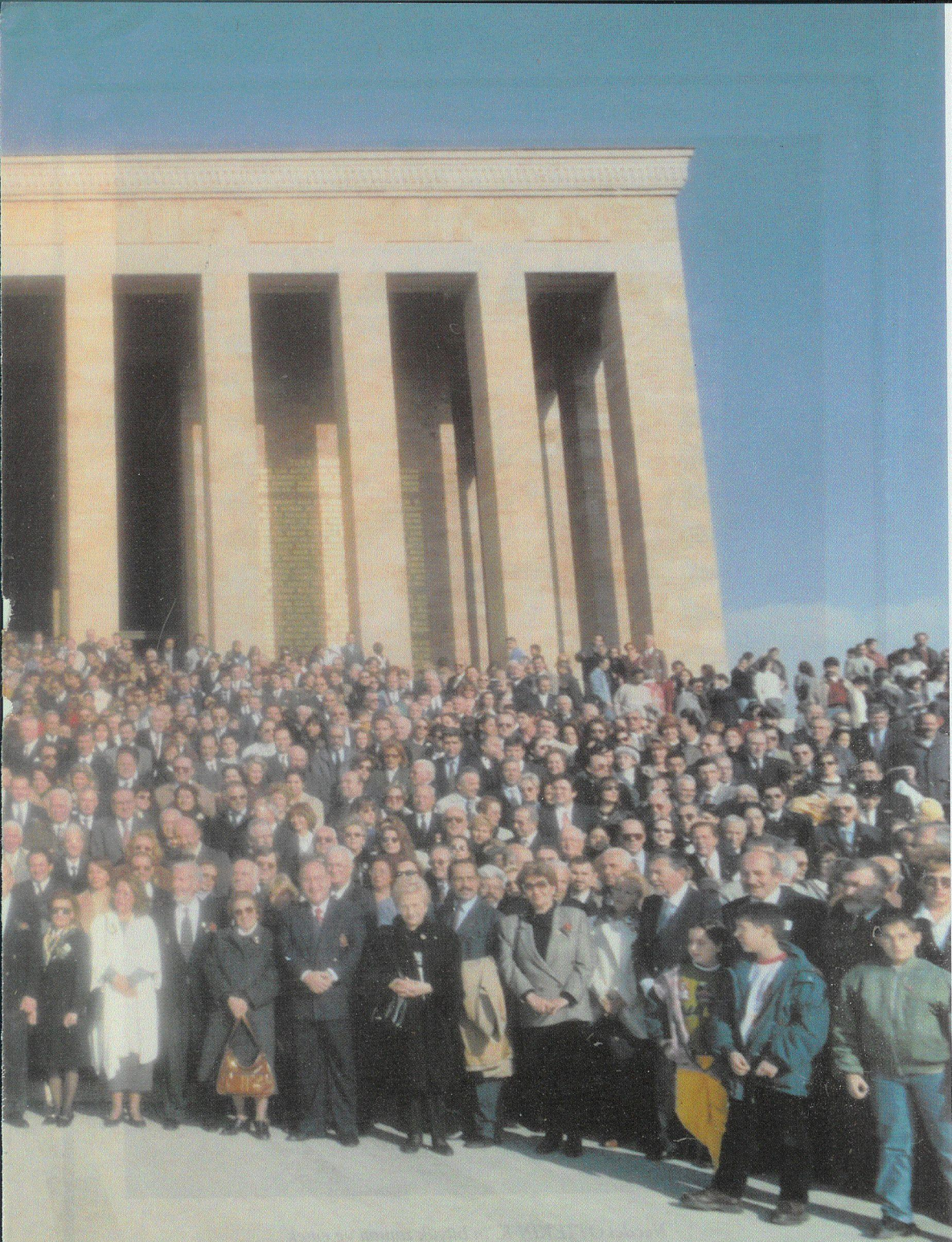
*Balodan bir görüntü: Büyük Üstat Tunç TİMURKAN K.,
eşi Fevvare TİMURKAN ve Neş'e LAYIKTEZ hemşirelerimiz.*

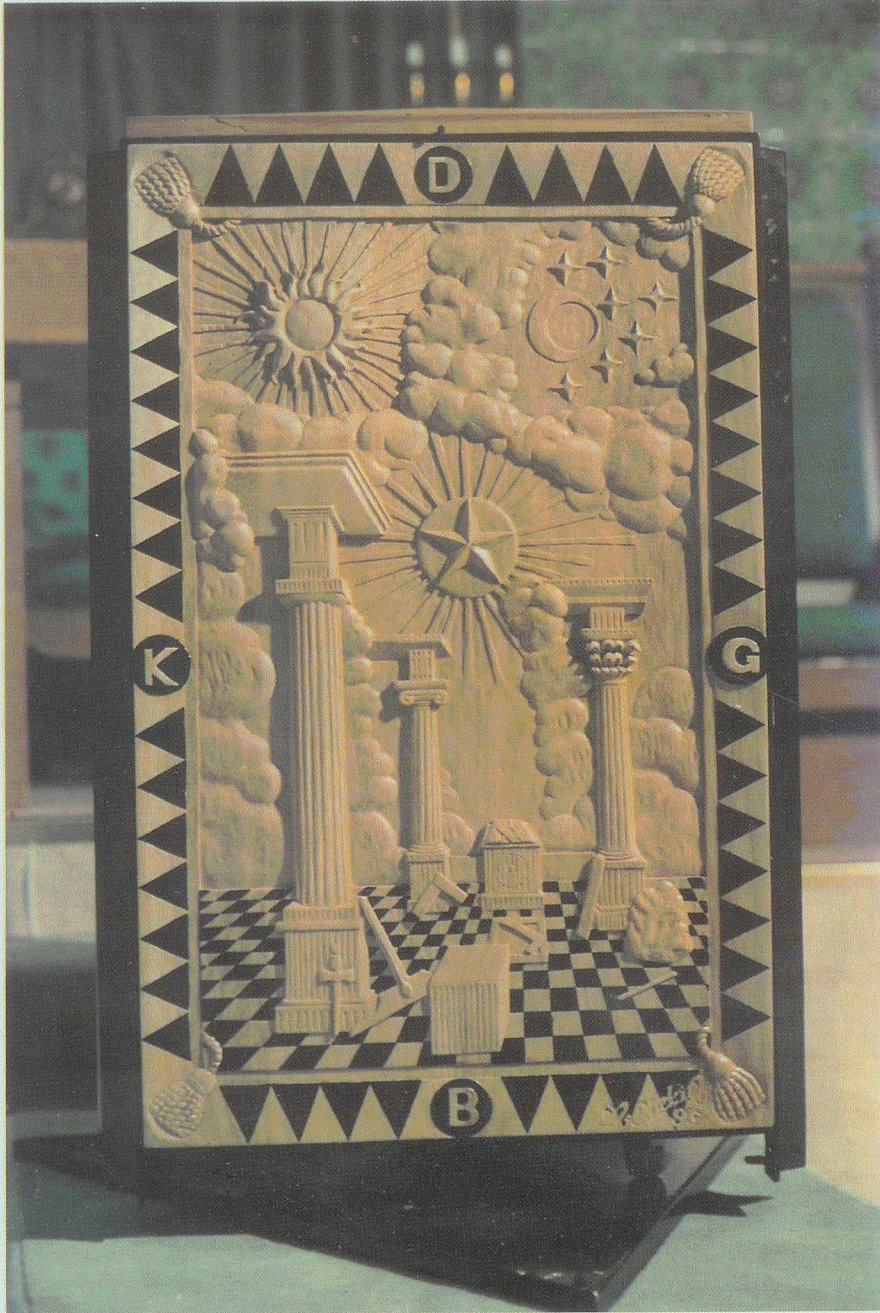
*Büyük Üstat En Muh. Tunç TİMURKAN K.
Derece tablolarını ağaçtan oyan Necdet OTTEKİN K.e plaketini verirken*

29 EKİM 1996,
KARDEŞLERİMİZ ATA

SAAT 13.30
NIN HUZURUNDA

*Necdet OTTEKİN K.'in büyük zaman ve emek
harcayarak yaptığı ağaçtan oyma derece tablosu*

Masonluğa düşman etmekte büyük bir hikmet olmasa gerek... Bize kalırsa bu gibiler, tekrar alâka gösterdikleri vakit, Büyük Maşrık'ın müsaadesiyle yine alınmak üzere, sadece müstâfî addedilmelidirler. Yeniden alâka duyup aramıza dönmezlerse, nihayet kendi ihtiyarları ile bizden uzak kaldıkları zamanlarda, cemiyetimize düşman kesilmezler ve her namuslu insan gibi, ettikleri yemini çiğnemek mecburiyetinde kalmazlar ki, bunda Masonluk için büyük fayda vardır.

Tebennî - Bir Muh. Mahfelde doğmuş olan bir Biraderin başka bir Mahfele yazılmasına **tebennî** diyoruz ki oraya evlâd olmak demektir. Semtin muhalefeti, çalışma saatinin değişmesi ve daha bir çok sebepler altında bir biraderin kendi Mahfelinden ayrılarak, kendi zihniyetine daha uygun bir şekilde çalışan bir Mahfele girmesi kadar mâkul bir şey yoktur. Ancak tebennî de ana Mahfelden alâkayı kesmek, yeni Mahfele muntazaman devamı temin için faydalı olur. Esasen harici, iş ve gücümüzle pek çok mahmul olduğumuz bu zamanda, bir kaç Mahfelin yükünü taşımağa ekserimizin takati yoktur. Birkaç Mahfelde kayıtlı Kardeşlerin Masonluğun kendilerinden beklediği maddi ve manevî vazife ve vecibeleri ifa edemedikleri de sık sık görülen hallerdendir (5). Diğer taraftan her Kardeş, vakti müsait oldukça, azâsından olmaksızın dilediği bir Mahfele devam ve mesaisinden istifade etmek hakkını haizdir. Binaenaleyh her hangi bir vazifeye seçilmek gibi bir hırs olmadıkça, muhtelif Mahfellere tebennî etmeğe sebep ve lûzum kalmaz. Kardeşlerin aynı zamanda bir çok Mahfellere kayıtlı olmaları, Teavün Sandığı, Mecmua gibi işlerde teşvişatı (6) da mucib olduğu gibi bu yüzden cemiyetimizin mevcut azâsının adedini bile tesbit etmeğe, ekseriye imkân bırakmıyor. Şu halde bana kalırsa :

Bir Mason yalnız bir Mahfelde âmil âza olmalı. Diğer Mahfellere de ancak bir vazifeye intihap edilememek kaydı ile, fevkalâde azâ olarak yazılmalıdır.

Mehmet Ali Haşmet KIRCA

(5) Bugünkü mevzuatımız, birden fazla Locada aslî üye olmaya, yani, birden fazla Locada görev almağa izin vermemektedir.

(6) Karmakarışık etmeler.

SOFRA LOCASI

(I)

Tanju KORAY

Bizde, bir Kardeşlik Sofrası, Bir de Agap⁽¹⁾ olduğu için başlık şaşırtıcı gelebilir. Benim icadım sanılmasın; Batı Masonluğundaki Loge de Table, Table Lodge'un karşılığı, Sofra Locası haricilere açık olmayan yemekli toplantıları ifade ediyor.

Amerikalılar yetinmemişler, 4. Derece, Çatal-Bıçak Locası, Çatal Bıçak Derecesi, 6.30 Locası, Beyaz Masa da demişler. Logosu da var. Böyle olunca Sofra Locası sanki yemekhane, lokanta toplantısı gibi anlaşılabilir. Oysa öyle değil.

Batı, artık pek sık toplantı yapamıyor. Yılda dört kez toplanan Localar var. Demek ki en fazla dört kere sofrada beraber oluyorlar. Başka kulüplerde belki bir araya geliyorlar, ama ne olursa olsun hiçbir buluşma Kardeş Sofrasının yerini tutamaz.

Biz, onbeş günde bir Kardeş Sofrasında buluşuyoruz. Senede bir Agap yapıyoruz. Tatillerde yemekler, geziler düzenliyoruz. Onlara göre çok sık biraraya geldiğimiz açık. Ama acaba bu sofraların, toplu yemeklerin, birlikteliklerin hakkını veriyor muyuz? Orası şüpheli.

Toplu yemek âdeti

Birlikte yiyip içme, toplu eğlenme tarihin derinliklerinden geliyor. Araplarda, İbranilerde var. Yerde yenip içiliyor. Antik Yunanda var; Dionisos İşçilerinin sıradan toplantıları bile yemekli içkili. Buradan Roma'ya geçmiş. Âdet devrilip yan yatarak yemek. Compagnon'lar da toplu yiyip içiyorlar. Şantiyede kalanlar şantiyede, hanlarda konaklayanlar buralarda birlikteler.

Operatif Masonlukta Loca, sadece avadanlıkların saklandığı, inşaat işlerinin görüşüldüğü bir şantiye odası değil. Burası, hem yemekhane hem de yatakhane. İnşaattan inşaata giden gezici işçiler buralarda konaklıyorlar, karınlarını doyuruyorlar, yatıp kalkıyorlar. O zamanki locaların kışladan ya da yatılı okuldan pek farkı yok. Birlikte çalışıyor, birlikte yatılıp kalkılıyor, birlikte yeniyor. Günlük sıradan yaşamın dışında, bayramlarda da beraberler, kiliseye birlikte gidiyorlar. Civarda oturdukları için eşleri, aile fertleri, yakınları da bayramlarda, şöenlerde, şenliklerde, onlara katılıyor. Böyle günler, belki de onların dinlendikleri, eğlenedikleri, yiyip içtikleri, dolayısıyla çalışmaktan başka birşeyler yaptıkları sayılı

(1) Yunanca *agape*'den, *sevgi* demek

günlerden. Hafta sonu tatili, yıllık izin, dinlence, filan yok. Hergün, gün doğumundan gün batımına kadar çalışıyorlar. Senede bir veya iki defa bir vesile olursa işin dışında birşeyler yapıbiliyorlar. O bakımdan, şenlikler, şöenler bu çalışan insanların yaşamında önemli bir yer tutuyor.

Hıristiyan toplumlarında, şenlikler, şöenler, dinle bağlantılı olarak, genel olarak kutsal sayılan azizlerle ilişkili günlere oturtulmuştur. Örneğin, 24 Haziran Vaftizci, 25 Aralık İncilci (Müjdeci) Yahya günüdür. Yerel olarak önem kazanmış bir kişiye bağlı olarak da bayram yapılmaktadır; 29 Eylül Aziz Michel ya da 21 Aralık Aziz Thomas bayramları gibi.

Kurumlar da bu yerel ya da genel kutsal, aziz insanları benimsemişler, ayrıca da kendi pirleri var. Özel günlerini de onlara uyarlamışlar. Masonlukta da böyle. Örneğin, İngiliz Masonluğunda, Büyük Locanın Yıllık Şenliği, St. George gününü (23 Nisan) takibeden çarşamba günü yapılıyor. İrlanda'da St. John günü (27 Aralık) tam öğle vakti başlıyor. İskoçlar St. Andrew (20 Kasım) günü yapıyorlar.

Bizim böyle âdetlerimiz yok ama nedense konvanları Nisanda, İs'ad ve Agapları Aralıkta yapıyoruz.

Hıristiyan kurumlarında toplu yeme ve içme âdeti İsa'nın Son Yemeği ile doğrudan ilgili. Masonlukta özel bir derecenin Agap'ı, bugün bazı Obediyanlarca dinsel kimliğinden kısmen arındırılmış olsa bile (2), bu yemeğin temsilinden başka birşey değil.

Operatif Masonluk belgelerine baktığımızda, Şöenlere büyük önem verildiğini görüyoruz. Çalışma düzeni ile ilgili hususlar bir kaç kelime ile açıklanırken, Şölene ilişkin kurallar fazla. Şölene çok önceden hazırlanılıyor. Tertipten şantiyenin Sürveyanı sorumlu. Katılmak da zorunlu.

Spekülatif Masonluğa geçildiğinde Şöen aynen önemini koruyor. Şölenenden sorumluların Büyük Üstat kadar itibarları var. Localar mahalli olmaktan çıkmışlar, Şöen artık genel şöen, katılım fazla, dolayısıyla iş fazla. Onun için görevli sayısı artırılmış. Anderson Yasasındaki Genel Tüzüklerin XXII. ve daha sonraki maddeleri hep bundan bahsediyor. Bir çok Mason araştırmacıya göre, bir araya gelen dört locanın Büyük Loca kurmaktaki asıl niyetlerinin, bir birlik ve uyum merkezi tesis etmek, bir de şöenleri canlandırmak olduğunu yazmaktadır.

Şöen yılda bir defaydı, ama Localar sürekli sofrada buluşuyorlardı. Çünkü Loca çalışması sofrada oluyordu. Bu arada, Locaya alınacak biri varsa, yenilip içilirken aradan onun işi çıkartılıyordu (3). Spekülatif devrin başlangıcında böyle-

(2) Bazı ritüellerde Aynı ekmeği yiyin, aynı şarabı paylaşın. Açları doyurun. Susayana su verin ifadesiyle dinsel kardeşliğin değil, insan, Mason kardeşliğinin bahis konusu olduğu söyleniyor.

(3) O devirde inisiyasyon sözcüğü henüz kullanılmıyor. Birinin Locaya alınmasına yapmak, mason yapmak deniyordu.

di. Bugünkü Loca ve ritüel düzeni henüz ortada yoktu. Üstelik, İngiltere'de de, Fransa'da da, meyhanelerde, tavernalarda, lokantalarda toplanıp sohbet etmek, şarkılar söyleme, yemek, içki, tütün içmek bir modaydı. Masonluk da bu moda-
nın içindeydi. Bu sofralarda o kadar fazla yenilip içiliyor, eğleniliyordu ki büyük
bir çoğunluk Masonluğa katılmak için can atıyordu. Öyle ki dışdünya Masonları
alaya almış, mide kardeşleri diye isim takmıştı. Anderson'un Yükümlülükleri,
aşırı yiyip içilmemesini, geç vakte kadar dışarda kalınmamasını, tavır ve hareket-
lere dikkat edilmesini koyması belki de bundandır.

Öyle ya da böyle, başlangıçta büyük bir çoğunluğa bu sofralar cazip gelmiş-
tir. İş ciddiye alanlar vardır ama azınlıktadırlar. Asıl kalabalık sadece bu sofrala-
rın müdavimleridir. Öyle ya da böyle, Masonluk, bugünkü şekliyle, sofralarda
başlayıp gelişmiştir.

Sofralarda neler var

Bir kereyemek ve içki var. Kardeşlik, sevgi üzerine şarkılar söyleniyor. Soh-
betler ediliyor.

Sadece şölenler değil, sıradan yemeklerde de yiyecek, içecek bol. Bir Locanın
1506 yılına ait bir mübayaa kaydında, kaç kişinin katıldığı yazılı değil ama şunları
görüyoruz:

36 tavuk, 1 ördek, 4 kaz, 9 tavşan, 2 sığır budu, 6 bildircin, 2 ons biber, 2 ons
karanfil ve hindistan cevizi kabuğu, 1 1/2 ons safran, 3 lb şeker, 3 lb üzüm, 1 lb
hurma, 1 1/2 şekerleme, 50 adet yumurta, beктаşi üzümü, 4 galon peynir, 2 kâse
tereyağ, 4 dana göğsü, domuz pastırması, 3 galon Gaskonya şarabı, 1 şişe Misket
şarabı ve kek, tuz, sirke, baharat, su...

Localar catering işine önem veriyorlar. Örneğin, Melrose Locasının kayıtları
(4) bu konuda çok ayrıntılı. 1685 yılında, hem Locanın üyesi hem de hancı olan
John Mein'e et, içki ve bunları hazırlaması için, 1688 yılında da hem akşam yeme-
ği hem de zahmeti için para ödenmiş. tütün ilk defa 1687 yılındaki bir kayıta ge-
çiyor. Demek ki o zaman piyasaya girmiş. 1698'de etle ekmek alması için birisi ka-
sabaya gönderilmiş. Agnes Philp bira, arpa ve eti hazırladığı, William Brown 2 ko-
yun budu, 1 pound tütün, tütün çubuğu, beyaz ekmek ve tuz için para almış. Ce-
ne, örneğin, York Büyük Locasının 1725 yılına ait esas kurallarından biri, aylık
toplantı için punç kabının doldurulması, Listelerdeki başlıca yiyecekler ise, bira,
ekmek, peynir ve tütün.

En çok bira ve şarap, ayrıca, cin, rum, brandy içiliyor. İçkiler önceden stokla-
nıyor. Masrafları yemeğe katılanlar paylaşıyor. Bazı yerlerde, misafirlerden, na-
diren de ols, para alınmıyor. Bazı Localar içkinin parasını avans olarak alıyorlar,
karşılığında bilet kupon veriyorlar. buna rağmen, aylarca yemiş, içmiş, fakat pa-

(4) *The First Freemasons*, David Stevenson, Aberdeen University Press, 1988, s. 115.

ra ödememiş adamlar yüzünden Loca hazinesinin battığını söylüyorlar. Bir daha yemeğe alınmayacak borçluların listesini bile çıkartmışlar.

Bir süre sonra sigara içilmesine karşı tedbir getiriliyor. O tarihlerde 1, şimdi 2 No. olan Antiquity Locasının 1760 yılına ait bir kaydında eğer mavi önlük takmış bir kardeş Locayı onurlandırmışsa ve de pipo içmiyorsa sigara içmek yasaktır, denmiş. İngiltere 1755 yılında sigara içilmesini edepsizlik olarak görüp yasaklıyor. Amerika'da Mâbet toplantılarında sigara içiliyordu. Bugün yasak, ama bazı eski Mâbetlerdeki koltukların arkalarında hâlâ tablalar duruyor.

Meraklılar için kayıt çok. Bilgi için birkaç tanesini aldık.

Çalışmadan dinlenmeye, dinlenmeden çalışmaya

Bugünkü gibi toplantıdan sonra yemek yeme âdeti eskiden yoktu. Ya toplantı yemekli yapılıyor, ya da toplantı sırasında yemek arası veriliyor. Başka yer yoksa yemekler içeri getiriliyor. Ya da yanda bir odada yeniyor. Tabii uygulamalar her yerde aynı değil.

Spekülatif Masonluk ritüelleri oluşturulurken eskiden operatif Sürveyan ikiye çıkınca, ikinci Nazırın görevini tanımlamak gerekiyor. Ona da Öğle vaktini belirtmek, Kardeşleri önce çalışmaya ve sonra dinlenmeye çağırmak⁽⁵⁾ düşüyor.

Bizim dinlenme diye çevirdiğimiz, anglosakson ritüellerinde refreshment; bu da dinlenmeden daha çok ferahlama, soluk alma, birşeyler yeme içmedir. İngilizlerde bugün yok, ama İskoçlarda hâlâ bazı yerlerde devam ediyor. Uzun süren toplantılara kısa bir ara veriliyor, sonra tekrar toplantıya devam ediliyor.

Bir de bizim Mâbetlerimizin girişindeki iki büyük Sütun, Anglosakson sisteminde Nâzırların kürsüleri üzerinde minyatür olarak bulunuyor. Açılışı takiben çalışmanın başladığını belirtmek üzere I. Nazır Sütunu dik olarak koyuyor, II. Nazır deviriyor. Toplantı bittiğinde, bu kez tersi yapılıyor. Yani mesai bittiği için I. Nazır deviriyor, II. Nazır dik koyuyor.

İster toplantıya refreshment arası verilsin, ister mesai kapatılsın, ara verme ve tekrar çalışmaya dönüş, veya o günlük toplantıyı açıp kapatma, Üs.: Muh.: ile II. Nazır arasındaki bu karşılıklı konuşmaya göre yapılıyor.

Bizde hiç anlamı yok. Tıpkı ritüeldeki atalarımız hür duvarcılar sözü gibi bize yabancı. Ne bizim atalarımız hür duvarcıydı, ne de biz çalışmaya ara verip birşeyler yiyip içip tekrar toplantıya dönüyoruz. Ancak, 1965'den sonra The Modern Ritual'dan aynen alıp koyduk. Söylüyoruz ama ne olduğu bilmiyoruz. Sofra Locası vesilesiyle buna işaret etmekte fayda vardı.

(Devam edecek)

(5) Anglosakson ritüellerinde ifade şöyledir: "... to call the brethren from labour to refreshment and from refreshment to labour..."

MASONLUK GÖRÜŞÜ HAKKINDA HASBİHÂL

Nevzat ŞERTEL

Sabah yazıhanemde oturuyorum, karşımda gemilere motoru ile mal taşıyan motorcu kırk yıllık ahababım Rizeli İlyas kaptan oturuyor, oradan burdan konuşuyoruz.

O sırada yazıhanelerimiz aynı katta bulunan Saip Tulpar birader girdi

- Yurt dışından akşam döndüm ilk defa sana uğruyorum dedi ve yaknaklarımızdan üçer defa öpüştük. Sonra gelirim bol bol konuşuruz deyip İlyas kaptanın da elini sıkıp gitti.

İlyas Kaptan:

- Nevzat Bey ha bu Saip bey neden seni üç defa öptü

- Saip Mason, ben Masonum biz Masonlar üç defa öpüşürüz.

- Allah Allah Saip beyde sende 30 Ramazan orucunuzu tutarsınız Cuma günleri Hocapaşa Camiine gelirsiniz, senin bazı yerlere yardımda bulunduğunu biliyorum, siz nasıl Mason olursunuz.

- Yemin ettim vallahi billahi Masonuz dedim.

Hayretle yüzüme bakıp

- Aman yarabbim Mason olanların hepsi sizin gibimidirler, biz

Masonları dinsiz, imansız, kâfir biliriz.

- Bak İlyas kaptan bütün insanlar Allahın kullarıyız. Adem Babamız ile Havva Anamızdan türedik, kâinatı yaratan yücelerin yücesi Allah sıra ile peygamberleri gönderdi, bütün insanlar sahip oldukları dinin sâlikidir hangi dinden olursa olsun aramıza alırlar, Allahı tanımayan, dinsizler aramıza giremez, bizler bütün insanların Din, Dil, Irk farkı gözetmeksizin Kardeş olduklarına kaniyiz. Musevi Sina-gog'una Hristiyan Kilisesine, Müslüman Camiine gider ibadetini yapar. Bizler din ve politika münakaşaları yapmayız, şu kısacık ömürde niza yani kavga neye yarar? Bak sana çok var amma birkaç Müslüman mason tanıyım, Şeyhülislâm Musa Kazım efendi, Hayri efendi, Vatan Şairi Namık Kemal, Profesör Besim Ömer Paşa, Gazi Osman Paşa, Kuran-ı Kerimi Türkçeye çeviren Ömer Rıza Doğrul daha fazla nice paşalar devlet adamları. Şaşıtı kaldı.

- Nevzat bey ha beni oraya alırlarmı. dedi

Birkaç ay sonra ebedi maşrıka intikâl etti.

Evrenin ulu Mimarından gani gani rahmet niyaz ederim.

İSİMLERLE İLGİLİ İTİKATLAR (II)

Celil LAYIKTEZ

KÖTÜ RUHLARI ŞAŞIRTMAK İÇİN İSMİN DEĞİŞTİRİLMESİ

Çocukların düşmanı olamayacağından, bazı Arap ya da Afrika ülkelerinde kişiler çocukların adları ile anılırlar. Şunun babası, amcası, ağabeyi gibi. Hastalıktan kurtulamayan Afrikalı, kötü ruhları şaşırtmak için yeni bir isim alır.

Yaşlı Eskimolar gençleşmek için yeni bir isim alırlar. Dindar bir Musevi ciddi şekilde hastalandığı zaman dostları havraya giderek dinsel ismini değiştirmek üzere bir merasim düzenlerler. Ölüm meleği bu şekilde şaşırtılacak, ismen aramaya geldiği kurbanını bulamayacaktır.

İlkel insanlarda şahsın ismi ile ruh arasında kuvvetli bir bağ vardır. İsmi değiştirilen Afrika ve Avustralya yerlisinin ruhu da değişmiştir, artık aynı insan değildir.

Anne ve baba bazen çocuğu değişik isimlerle çağırırlar. Bazı toplumlarda ikizlerin almaya mecbur oldukları isimler vardı. İkizlerden birinin ölmesi üzerine, Ölüm Meleğini şaşırtmak için sağ kalanın ismi değiştirilirdi.

İSMİN GİZLİ TUTULMASI

İngiliz folklorunda, yeni doğan bebeğin vaftizden önce isminin açıklanması uğursuzluk getirir. Vaftiz yoluyla henüz kutsanmayan çocuğun açıklanan ismine büyü yapmak, nazar değdirmek mümkündür.

Birinin gerçek ismini bilmek, üzerinde kudret sahibi olmaya yeterli kabul edilirdi. Bu nedenle, birçok toplumda, herkesin kendilerini çağırarak için kullandıkları ismin dışında, kişilere, göbek adı gibi, gizli bir isim verilir.

Bu tür inançların doğal sonucu olarak birçok kavimde ismin gizli tutulması, yalnız birkaç yakının bilebileceği gizli ve gerçek ismin yanında, herkesin kullandığı ikinci bir "sahte" isim verme geleneğinin geliştiği izlenmektedir. Gerçek isim bazen o kadar gizli tutulur ki, yeni doğan bebeğin kulağına annesi tarafından fısıldanır, annesinden başkası, kendi dahi, bu gerçek ismi bilmez.

Gerçek ismin kullanılmasındaki tabunun o isme benzeyen başka isimlere de uygulandığı olabilir. Birçok Afrika ve Avustralya kaviminde ileri gelenlerin ismini aldığı, hatta o isme benzeyen eşya veya hayvan isimlerinin değiştirildiği saptanmıştır. Ruhlarının rahatsız edilmemeleri için ölümlerin isimleri ile ilgili olarak da aynı uygulamayı görebiliyoruz. Böylece bu kavimlerin dilleri sürekli değişmekte, aynı anlama gelen değişik kelimeler bulunabilmektedir. Buna örnek olarak Zulu'ların en az iki paralel dil kullandıkları söylenebilir. Ayrıca, Zulular, ruhların rahatsız edilmelerini önlemek üzere ölümlerin isimlerini, özellikle yas döneminde, kullanmazlar.

Elözis misterlerinde rahiplerin isimlerinin söylenmesi büyük bir günah olarak kabul edilirdi. Tekrislerinden sonra rahiplerin isimleri bronz veya kurşun levhalara yazılarak Salamis körfezinin derin sularına atılırdı.

TANRILARIN VE CİNLERİN İSİMLERİNİN GİZLİ TUTULMASI, TELAFFUZ EDİLEMEYEN KUTSAL İSİM, KAYIP KELİME

İnsan tanrılarını daima kendine benzetmiştir. Xenofanes'in sözleri ile "zencilerin tanrıları siyah tenli ve basık burunlu, Trakyalıların tanrıları ise beyaz tenli ve mavi gözlüdür; eğer atlar, öküzler ve aslanlar da tanrılara inanıp onları resmedecek ellere sahip olsalardı, onların da tanrıları at, öküz veya aslana benzeyecekti". Tanrıları kendine benzeten insan kendine uyguladığı tabuları da aynen tanrılarına uygulamaya çalışmıştır.

Sihirbazların kara büyüünden ismini korumak zorunda kalan kişi, aynı mantıkla tanrılarının da ismini korumaya çalışırdı. Tanrıların isimleri sadece rahipler tarafından bilinirdi. Bir kavim, bir kabile düşman kavmin tanrısı veya tanrılarının isimlerini öğrenebildiği takdirde büyü ile üzerinde kudret sahibi olup tanrının korumakta olduğu kavmi kolayca mağlup edebilirdi. Kabile arası harplerde tanrıların isimlerini öğrenmeye çalışan casuslar kullanılırdı.

Eski Mısır'da tanrıların isimleri yalnızca hiyeroglifleri okuyup yazabilen küçük bir rahip topluluğu tarafından bilinir, gene de telâffuz edilmezdi. Büyücü İzis tanrı Râ'yı tuzaga düşürerek ismini öğrenmiş, böylece Râ'nın kudretine sahip olarak tanrıça mertebesine yükselebilmisti.

Romalı askerler bir kenti muhasara ettiklerinde, Romalı rahipler kentin tanrılarını ismen hitap ederek onları nüfuzlarının altına almaya çalışırlardı. Düşmanlarının da kendilerine karşı aynı oyuna başvurmalarını önlemek üzere de kendi tanrılarının gerçek isimlerini gizli tutarlardı. Tanrının ismini açıklayan Valerius Soranus isimli Romalı ihanet suçundan idam edilmişti.

Plutarkhos (46-120) Roma'nın koruyucu tanrısının ismini kimsenin bilmediğini, hakkında soru sormanın hatta erkek mi dişi mi olduğunun araştırılmasının dahi yasak olduğunu yazar.

Hastalıklar kötü ruhların, cinlerle perilerin işiydi. Hastalığa neden olan cinin ismini öğrenmek onu mağlup edip hastayı iyileştireceğinden, kabile sihirbazları kurbanlar keserek, tütsü yakarak, dans edip cezbeyle girerek, cinin adını öğrenmeye çalışırlardı. Batı toplumunda, Engizisyon mahkemelerinde cadının ilişki içinde olduğu cinin adı işkence ile öğrenilirdi. Günümüzde de televizyonda cincilerin, hipnoz ve trans yolları ile cinlerin isimlerini öğrenmeye çalışan şarlatanların teşhir edildiklerini görüyoruz.

Tevrat'ın dört harfli Tanrısının gerçek telâffuzunu kimse bilmezdi. Orta Çağlarda şövalye tarikatları, Masonluk, bazı inisiyatik cemiyet mensupları Hakikatin simgesi olan Kayıp Kelimeyi ararlar. Bu kelime Tanrı'nın gerçek ismidir ve inisiyasyondan geçmiş, ezoterik bilgilere sahip kişiler dahi bu ismi çok özel merasimlerinde ancak fısıldarlar, fakat İsm'in gerçek telâffuzu onlar tarafından dahi bilinmez ve zaten mümkün değildir. Bu nedenlerle Kutsal Kelime veya Kayıp Kelime diye adlandırılan bu Kelimenin bir adı da *Telâffuz Edilemeyen Kelimedir*.

Rumpelstiltzkin isimli cinin öyküsü mânidardır:

"Değirmenciye kızan ülkenin zalim kralı kızını bir odaya kapatarak odayı dolduran yün ipliklerle altın simli kumaşlar dokumasını emretmiş, emri yerine getirmediği takdirde de şafakla idam edileceğini bildirmiş. Çaresiz kız ağlarken bir cin çıkmış ve gerdanlığının karşılığında yün iplikleri altın sime çevirmiş. Ertesi gün kral kızı başka bir odaya kapatıp aynı emri tekrarlamış. Cin bu defa kızdan yüzüğü karşılığında yün iplikleri altın sime çevirmiş. Üçüncü gece cin'e verecek kıymetli bir şeyi kalmayınca, cin doğacak ilk çocuğunu istemiş, kız da kabul etmek zorunda kalmış.

"Gel zaman, git zaman, kral kendisine bu altınları sağlayan kızla evlenivermiş ve bir de çocukları olmuş. Cin alacağını tahsile gelince kraliçe yalvarmış, yakarmış ülkenin yarısını teklif etmiş, cin'i razı edememiş. Ancak, yumuşayan cin, üç gün içinde ismini bulup doğru telâffuz edebildiği takdirde, alacağından vaz geçeceğini söylemiş. Kraliçe ülkenin dört bir yanına haberciler salarak doğru ismi bulana bir servet vaat etmiş.

"Birinci ve ikinci gün kraliçe bulabildiği bütün isimleri nafile saymış. Üçüncü gün bir çoban huzura çıkarak kraliçeye gece ormanda dolaşırken bir küçük adamın bir ateşin etrafından dans ederek, "İsmimi Rumpelstiltzkin, ismim Rumpelstiltzkin, Çocuk olacak benim" diye şarkı söylediğini anlatmış. Az sonra gelen cine kraliçe doğru ismi söyleyince, öfkelenen cin ayaklarını yere o kadar hızlı vurmuş, kollarını da o kadar güçle yukarı doğru fırlatmış ki bir anda parçalanmış, parçaları da dört bir yana dağılmış, yok olmuş."

(Devam edecek)

MASONİK MİZAH

KİLİSENİN MABEDE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ

Massachussetts'in Tahattawan locasının mâbedi eski bir Katolik Kilisesidir. Kilisenin Mason Mâbedi olma hikâyesi gayet ilginçtir:

Tahattawan Locasının toplantı yeri fevkalade dardı. Kendilerine yeni bir mâbet ararlarken, kentte inşa edilen yine kilise nedeniyle eskisinin satışa çıktığını öğrenmişler, uzun bir pazarlıktan sonra, aralarında 50000 \$ lık bir fark kalmış, bu son parayı da toparlama imkânları kalmamış.

Bir akşam Kardeşler eski, sıkışık mekânlarında locayı açmak üzere toplanırken, üyelerden biri aceleyle gelip bir küçük kıza araba çarptığını, kan grubunu bilmediğini, ancak çok acele kana ihtiyaç olduğunu bildirmiş. Kan vermek üzere, kardeşler hep birlikte hastaneye koşunca, loca ancak üç saat gecikmeyle çalışmaya başlayabilmiş.

Kardinal Cushing olayı öğrenince, "Bizimkilerden biri için Masonlar bu denli fedakârlıkta bulunabiliyorlarsa, biz de istediğimiz fiyattan 50000 \$ tenzilat yapabiliriz" demiş.

Ve bu tenzilat yapılmış, Masonlar da Mâbetlerine kavuşmuşlar.

* * *

HİKAYENİN DEVAMI:

Bir Katolik kilisesi Mason Mâbedine çevirmek kolay olmamıştı, Tahattawan Locası üyeleri fiilen işçi gibi çalıştılar. Hz. İsa'nın, sırtında taşıdığı haçla son yolculuğunun durak yerlerini gösteren fresklerin üzeri boya ile kapatılarak gönye ve pergel resimleriyle kapandı. Diz çökme, dua yerleri söküldü, Masonik tezyinata uygun kürsüler yerlerine monte edildi. Çalışmalar devam ederken bölge cemaat mensupları, rahipleri Peder Murphy dahil olmak üzere, merakla gelip yapıları izliyorlardı.

Yemin kürsüsünü aydınlatmak üzere tavana delik delindikten sonra, meraklılardan biri bu deliğin mahiyetini sorunca, gönüllü çalışanlardan birinin cevabı şöyle olmuş:

"Oh! Peder Murphy bugün uğradığında, Hz. İsa'nın son duraklarına yaptığımızı görünce, tavandan dışarı fırladı!"

* * *

ANNE VE BABA

Anne kızına:

"Ayıp değil mi kızım? Neden böyle bağırıyorsun, neden ağabeyin gibi sessiz duramıyorsun?"

"Amma, anneciğim, ağabeyim sessiz olmaya mecbur; akşam locadan dönen babamı oynuyor".

"Peki, sen kimi oynuyorsun?"

"Babamı karşılayan seni oynuyorum, anneciğim."

* * *

NAZİ ALMANYASI

Naziler Almanya'da locaları kapatarak malları, mülkleri, hazineleri ve evraklarına el koyduktan sonra, hazine emini raporlarından localarına borçlu olan kardeşlerin listelerini çıkarmışlar, bu loca alacaklarını zorla tahsil ederek onları da devlet hazinesine irat kaydetmişler.

* * *

BÜYÜK ÜSTAT

Önceki Büyük Üstat anılarını anlatıyordu:

"Heyecanlanan Tören Üstadı beni locasına Evrenin Ulu Mimarı diye tanıttı. Mimar değil de avukat olduğumdan, hata yaptığını hemen anlamıştım."

* * *

KAVGA YASAĞI

Massachussetts'in 1797'de kurulan Bristol Locası iç tüzük maddesi:

"Üstadı Muhteremin emri dışında locaya alkollü içki sokulmayacaktır. Açılış esnasında, veya locanın kapanışından 30 dakika sonraya kadar kavgaya etmek kesinlikle yasaktır."

* * *

KUMAR YASAĞI:

Missouri'nin ilk locası Sedalia Locasının 1852 tarihli iç tüzük maddesi: (Ozamanlar bakkal dükkânları şaibeli yerlerdi) "Kâğıt veya başka bir kumar oyunu oynamak maksadıyla bir bakkal dükkânını ziyaret etmek Masonluğa yakışma-yan davranış olarak nitelendirilecektir."

* * *

YANLIŞLAR

Tesiatçı yanlış yaparsa, iki misli para alır.

Avukat yanlış yaparsa, dâvaya tekrar bakma şansı vardır.

Doktor yanlışını gömmer.

Yargıcın yanlış kanun olur.

Papazın yanlışını kimse fark etmez.

Üstadı Muhteremin yanlış bir Kardeşi Masonluktan eder.

Masonların Dünyasında Bir Gezinti

YURT İÇİNDEN HABERLER

ÇEKİÇ MUH. LOCASININ AÇILIŞI

Çekiç, ansiklopedik anlamda, çivi çakmak, maden dövmek vb. işlerde kullanılan saplı, demir alet diye tarif edilir. Masonik düzeyde ise anlamı çok değişiktir. Çekiç otorite ve gücün sembolüdür. Aynı zamanda Loca envarının uyum içinde çalışmasını da sembolize eder.

Bir Locada'da üç tane çekiç vardır: Üstad-ı Muhteremde ve Nazırlarda. Üs. Muh.'in her çekiç darbesi otoriteyi, Nazırların da bir çekiç darbesi ile cevap vermesi ise, bütün Mason Kardeşlerinin, Üstad-ı Muhteremin otoritesine uyduğunu gösterir.

İstanbul Vadisinde kurulan "Çekiç" Muh. Lo.'sının da, Türk Masonluğundaki yerini alırken, Masonluk felsefesinin temelinde yatan otorite ve disiplin anlayışının en iyi bir temsilcisi olacağına, en üst düzeyde masonik disiplini ve Envar ile Kardeşler arasındaki olabilecek en uyumlu çalışmayı gerçekleştireceğine inanmaktayız.

Türk Masonluğunun, seçilmiş haricileri bünyesine alarak kısa zamanda, büyümesi ve kuvvetlenmesi gerekmektedir. Ve ana binalarımızdaki sıkışıklıktan ötürü bu hedefe ulaşmamız gecikmemelidir. İşte bunun için "Çekiç" Muh. Lo.'sının çalışmak için Yakacık Mabetini seçmesi, bütün yeni kurulacak Localara emsal teşkil edecek olan bir davranış olarak takdire şayandır.

08.10.1996

TUNÇ TİMURKAN
Büyük Üstat

* * *

BURS HABERLERİ

Beyaz Eldiven'in faaliyeti olarak bursiyerlerimiz ilk defa bir araya getirilmek üzere, 19 Ekim 1996 Pazar günü saat, 14.00'de, Çatı Kafeteryamızda toplandılar. Başka derneklerin bursiyerlerinin sık sık bir araya geldiklerini ve müşterek faaliyetlerde bulunduklarını belirten bursiyerler bir araya gelmenin sevincini bizlerle paylaştılar. Hemşireler evlerinden börek ve pastalar getirmişlerdi. Bir sonraki toplantının 3 Kasım günü aynı yer ve saatte olması kararlaştırıldı. 17 Aralık günü toplu olarak konsere gidilecek.

Bize neden karşılıksız burs veriyorsunuz diye soran bir bursiyerimize verilen cevap slogan oldu: "Bu burs karşılıksız değildir. Karşılık olarak, Demokrat, Atatürk'çü, Cumhuriyetçi, lâik ve sağlıklı bir gençlik istiyoruz."

TEŞEKKÜR

121 Nolu TESVİYE Locasından YÜCEL OYAL K.'e

Zarf ihtiyacımızı uzun yıllardan beri bedelsiz karşıladığı için

55 Nolu İREM Locasından SEDAT UYGUR K.'e

Epidiyaskop Makinesi hediye ettiği için

57 Nolu EVREN Locası JAK GÖKAY K.'e

İktisadi İşletme ile ilgili her türlü yardımları için

124 Nolu GÜNEY Locasından DEMİR GÜVENÇ K.'e

Backup Ünitesi hediye ettiği için

Teşekkür Ederiz.

DÜZELTME

Şubat 1996 tarih ve 20 sayılı TESVİYE dergimizde 131 Numaralı Muhterem YÜCEL Locamızın tahsis senesi sehven 1996 yazılmış vede kurucu ve ilk Üstadı Muh. ben olduğum halde önceki olarak gösterilmiştir, bu tarihi olayın aşağıdaki şekilde düzeltilmesini arz ve rica ederim.

Kardeşçe sevgi ve saygılarımla

Nevzat SERTEL

Kuruluş tarihi 29.11.1995

Kurucu ve

ilk Üst. Muh. : Nevzat SERTEL K.

Önceki Üs. Muh. : Ekrem ÜLKÜ K.

I. Nâ. : Mahmut OMAĞ K.

II. Nâ. : Yüce SUN K.

Sek. : Hasan GÜRÜZ K.

Haz. Em. : Zafer KALAYCI K.

YURT DIŞINDAN HABERLER

İNGİLTERE

Kütüphane ve Müze :

Masonik Kütüphane ve Müzeyi gezen haricilerin içinde çok sayıda sosyal bilimler öğrencileri var. 18 ve 19 cu y.y. İngiltere'sinin sosyal tarihi üzerinde çalışan bu öğrenciler, o sosyal yapının önemli bir unsuru olan Hürmasonluğu kaynağından incelemeyi tercih ediyorlar.

**BÜYÜK ÜSTAT KENT
DÜKÜNÜN 24 NİSAN 1996
TARİHLİ
KONUŞMASINDAN:**

Günümüzde ve Gelecekte Hürmasonluk:

....Geçen yıl Hürmasonluğu dışa nasıl tanıtılabileceğimizi, ve hepimizin arzu ettiğine inandığım şeffaflığı nasıl sağlayacağımız hakkında konuşmuştum. Bu amaca yönelik bir adım olarak Büyük Kurul'un eski katı çizgilerini yumuşatmış olduğunu ve böylece locaların, toplantı sonralarında Kardeş sofralarına Mason olmayan ziyaretçileri de davet edebildiklerini memnuniyetle görüyorum. Bundan yalnız iyilik gelebilir. Aile efradımız, yakınlarımız - ve diğerleri - kendi dekorumuz içinde bizleri ne kadar çok görseler, Hürmasonluğun toplum içindeki olumlu yerini o kadar iyi takdir edebileceklerdir. Bu hariciler böylece bilinçlenecekler, bazıları da Mason olmayı arzu edebilecek.

Bir başka konuşmamda, iyi bir Mason olabileceğini düşündüğümüz

haricilere nasıl yaklaşmamızın gerektiğine değinmiştim. Tekris olan Kardeşlerimizi aramızda tutabilmek de bir o kadar önemlidir. Mason olmanın ilk heyecanı bittikten sonra, onlara ihtiyacımız olduğunu hissettirmeliyiz. Bu türden gayretlerimize rağmen bu yeni Kardeşler devamsız olabiliyorlarsa bunun nedenini araştırmamız gerekir.

Hasenat Eminleri Localarında, varsa, darda kalmış kardeşlerin varlığını erken teşhis etmeli ve onlara yardım ellerini uzatmalıdırlar. Maddi nedenlerle devamsız olan Kardeşlerimizi destekleyerek devamlarını sağlamalıyız.....

MASONLUK NEDİR, NE DEĞİLDİR? SINIR HATTI:

Hürmasonluk kadar, üyeleri tarafından dahi bu denli az anlaşılmış bir başka konu belki de yoktur.

Hürmasonluk tam anlamıyla ne bir tarikat, ne de bir nizamdır. Kardeşlik, Kardeşler topluluğu, müessese olarak nitelendirmek belki de daha doğrudur. Her halu kârda Masonluk bir kulüp değildir.

Ritüelizm Masonluk değildir. Ritüel, ancak kalp ve beyine âli gerçekleri taşıyabilen bir araçtır.

Adayın tâbi olduğu şekil ve merasim ona yaşam, görev ve yardımseverlik konularında yeni ve yüksek ufuklar aşılamıyorsa, bunlar davul ve zurna'dan ibaret kalacaktır.

West Australian Craftsman

14 ARALIK
19 ARALIK
22 ARALIK
26 ARALIK
29 ARALIK
AKAT K.
BEHAR K.
ERBAŞ K.
ZORLU K.
TERİM K.
İSTAD ÜS. Muht
I. NAZIR
II. NAZIR
MUHAKKIK
I. TÖ. ÜSTAD I.

[illegible][illegible][illegible]

SYNOPSIS

TESVİYE, September 1996, Nr. 25.

Cover: Masonic procession to Atatürk's Mausoleum on Republic Day (29. October 1996)

Inside Cover: G.M. M. W. Bro. Tunç Timurkan opening the Rebuglic Day Masonic Ball at the Ankara Hilton Hotel.

Next page: V.W. Bro. Zeki BELGİN has been honoured for his 70 masonic years, on Republic Day. We see him opening the Ankara Masonic Museum and beeing acclaimed in the pictures.

P.2: From the Editor: about the Republic Day celebrations and the scholarships: we have to help the students in their efforts to find a job.

P.3: Republic Day celebrations in Ankara and panel about deviations from Atatürk's laws on laicity.

P.8: Laicity in a few words. Turkey is a laic republic.

P.13: (From the press) Atatürk's speech at Bursa after fundamentalist demonstrations in that city in February 1933.

P.14: (From the press) Masonry does not hide anymore. This is an article about Masonic donations of computers and medical equipment to schools and and an hospital at Marmaris.

P.15: A Newspaper had been fined an indemnity to the President of a political party for having called him a Freemason. R.W. Bro. Önder Öztürel (criminal lawyer) analyses the verdict of the tribunal.

P.20: From old Masonic Magazines (March 1935). Brothers who are expelled from Freemasonry for not paying their dues are atracted to antimasonic propaganda. It would be a better policy to accept them as resigned.

Pictures: G.M. Tunç Timurkan and wife with Mrs. Layikteş at table during the Masonic ball. -The Grand Master giving a shield to Bro. N. Ottekin for having carved in wood the tracing boards for the 3 Craft degrees.-Crowd of brethren and their relatives at Atatürk's Mausoleum on Republic Day (Ankara) - Tracing Board of the First Degree, carved in wood, by Bro. Necdet Ottekin.

P.22: Table Lodge

P.26: Humoristic encounter between a Freemason and the captain of a fishing boat (true story).

P.27: Superstitions: about the name of persons, divinities, etc. (continuation).

P.30: Masonic humour.

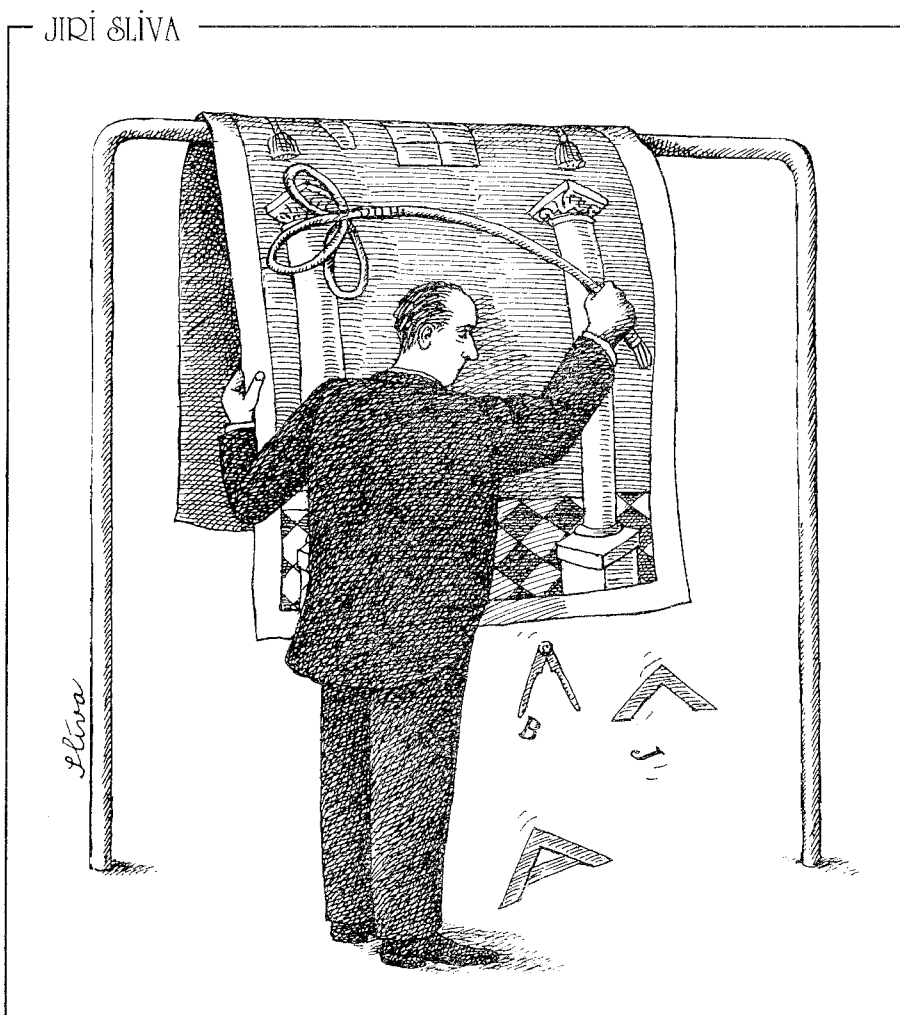
P.32: Grand Master's speech on the occasion of the consecration of Lodge ÇEKİÇ (Hammer) Nr. 135.

P.33: News about our scholarship program and acknowledgements for some Brothers' donations.

P.34: Foreign News: Speech by the M.W. Bro the Duke of Kent on the 24th April 1996.

P.38: List of scholarship students wishing to give lessons in different courses.

* * *

BURSIYERLERİMİZ DERS VERMEK İSTİYOR....

HASAN SERKAN AYDINEFE İlk-Orta-Lise Matematik Fen Dersleri Hafta Sonu - Hafta İçi Tel. : (0 212) 231 27 60-61 Tel. (Ev): (0 322) 457 88 84	YUSUF BAĞCI İlk-Orta-Lise Öğrencilerine Matematik Tel.: (0 216) 414 97 25
ÜMİT FİDAN İngilizce Orta Matematik Orta-Lise Fizik Lise Pazartesi öğleden Sonra, Perşembe sabahdan öğleye kadar Tel. (Ev): (0 216) 449 17 59	SÜLEYMAN ÖZAY Sosyal İçerikli Matematik - İngilizce Tel. : (0 212) 557 55 42
ALİ COŞKUN ONGUN Her seviyede Türkçe Hafta sonları Tel.0: (0 212) 266 70 66	BEKİR HİKMET ATÇEKEN Matematik - Kimya dersleri Çarşamba ve Hafta sonları Tel.: (0 212) 262 73 44
GÖKHAN ÜRKMEZ Matematik-Fizik-Kimya dersleri Cuma öğleden sonra, hafta sonları Tel.: (0 216) 3337 60 64	BURCU ÖZGEN İngilizce-Türkçe Sabahları ve hafta sonları ÖYS için Coğrafya Tel.: (0 216) 363 57 00

BURSIYERLERİMİZ DERS VERMEK İSTİYOR....

GÖKHAN HORZUM

Fransızca-İngilizce

Üniversiteye Hazırlık
Sosyal - Türkçe dersleri

Tel.: (0 216) 337 31 63
(0 212) 259 99 06

SİNE ÖZMEN

Biyoloji-Türkçe-Almanca

Cuma Öğleden sra ve
Hafta sonu

Tel.: (0 216) 441 69 00

EMRA ARTUN

ÖYS'ye
Hazırlık FİZİK

Tel.: (0 216) 340 29 88

MURAT ÖREN

İngilizce ve Sosyal dersler
Hafta içi akşam - Hafta sonu

Tel.: (0 212) 232 49 28
296 48 40 (Gündüz

İSMAİL ÖZDEMİR

- Anadolu Lisesi Sınavına Hazırlık
- Fen Lisesi ve Kolej Sınavlarına Hazırlık
- Üniversite Sınavına Hazırlık
- Ara Sınıftaki Öğrenciler için takviye dersleri

DERSLER :

- Matematik
- Türk dili ve edebiyat
- Sosyal bilimler
- Fizik
- Kimya
- Biyoloji
- İngilizce

Tel.: (0 212) 575 16 40/237
(14.00 - 17.00 saatleri arasında)

İŞ ARAYANLAR

Bursiyerlerimizden

METİN ŞENGÜL

iş konusunda
yardım bekliyor.

1 yıl önce İst. Üniversitesi
Elektronik Mühendisliğini
başarıyla bitirmiş,
Yüksek Lisans yapıyor.
İş Konusunda
yardım bekliyor.

TEL.: (0 212) 591 38 87 - 88

ELMAK

PROJE, ETÜD, MÜŞAVİRLİK A.Ş.

**ISITMA - HAVALANDIRMA - KLİMA - DOĞAL GAZ
BASINÇLI HAVA - YANGIN - SİHHİ TESİSAT**

**PROJELENDİRME, KONTROLLUK VE TAAHHÜT
KONULARINDA
21 YILDIR HİZMET VERMEKTEDİR.**

BARBAROS BULVARI, DARPHANE DURAĞI NO: 18/1 BEŞİKTAŞ/İSTANBUL

TEL.: (0 212) 275 13 65 / 66

FAX : (0 212) 274 80 18

**İSTANBUL
ONKOLOJİ
MERKEZİ**

NAKKAŞTEPE, GÜMÜŞ YOLU SK. 27

KUZGUNCUK 81200 İSTANBUL

TEL. : (0 216) 492 10 10 (5 HAT)

FAX : (0 216) 492 10 15

PROF. DR. ERKAN TOPUZ

DR. CEM UZAL

DR. ERDOĞAN KOŞAN

DR. CEM YAMANEL

**ERKEN TANI (CHECK - UP) • RADYOTERAPİ • KEMOTERAPİ
MAMOGRAFİ • RÖNTGEN • ULTRASON • LABORATUAR HİZMETLERİ**

KAYRAN KIRTASIYE KOLLEKTİF ŞİRKETİ

**HER TÜRLÜ BÜRO MALZEMELERİ,
KIRTASIYE ÜRÜNLERİ TOPTAN VE
PERAKENDE SATIŞI**

**Faks Kağıtları
Fotokopi Kağıtları
Kalem Çeşitleri
Klasörler
Bilgisayar Sürekli Formları
Bilgisayar Sarf Malzemeleri
ve diğer çeşitler...**

ADRESE TESLİM

Hattat Halim Sokak No: 3/C-D Balmumcu - İstanbul
Tel : (0212) 274 94 41 - 267 42 45 Fax : (0212) 267 37 18

**İstanbul Beylikdüzü'nde
Yeşilköy Hava Limanına 15 km.
mesafede E-5 İstanbul-Edirne
karayolunun deniz tarafından Tatilya
Eğlence Merkezi karşısındaki Emlak
Bankası Konutlarının da, olduğu
Beylikdüzü Yerleşim Bölgesi içinde**

- Tamamı iki blok toplam 120 daire
- Her biri 140 m² brüt
- 3 oda 1 salon
- 1. sınıf kalitede, inşaatına başlanılmış

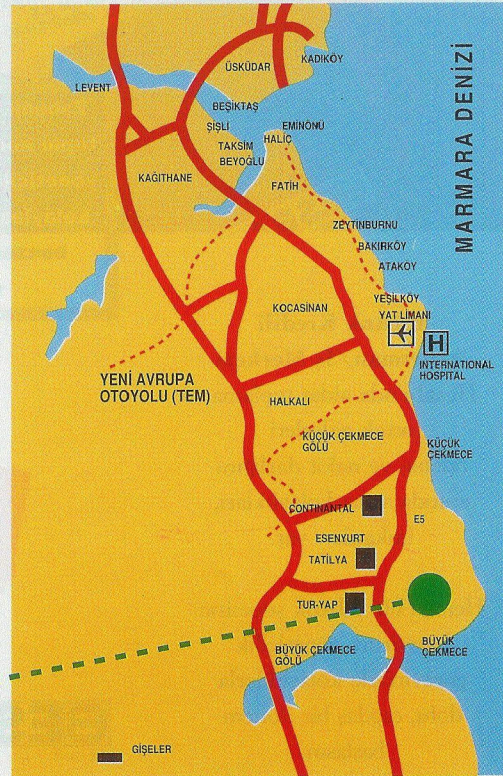
**Siz kardeşlerimize yeni bir
konut edinme imkanı.**

S.S. ÜNİVERSAL KONUT YAPI KOOPERATİFİ

Başkan: Ercan Vanlıoğlu

Hattat Halim Sok. No: 3/C-D Balmumcu - İSTANBUL

Tel: (0.212) 274 94 41 - 267 42 45 Fax: (0.212) 267 37 18

Apartman/iş merkezi yöneticilerinin hayatı değişiyor...

Esbank Kredili Apartman/iş Merkezi Hesabı

**Esbank, apartman, site,
toplu konut ve iş merkezi
yöneticilerine, hayatlarını
kolaylaştıracak yepyeni,
benzersiz bir hizmet
sunuyor.**

**Esbank Kredili
Apartman/iş Merkezi
Hesabı'nda aidat toplama,
ortak giderleri
ödeme ve nakit darlığını
anında aşma kolaylıkları,
imkanları var.**

Hemen bir Esbank şubesine
başvurun, yöneticilik
görevinizde kolaylıklarla
dolu, çağdaş bir dönem
başlasın.

**Esbank Kredili
Apartman/iş Merkezi Hesabı:**

Kolaylık üstüne kolaylık,
imkan üstüne imkan...

Kat maliklerinin temsilcisi sıfatıyla yönetici adına
Esbank Kredili Apartman/iş Merkezi Hesabı, kat
sakinleri adına ise birer tasarruf mevduatı hesabı
açılır. Böylelikle;

- Aylık aidat bedelleri, toplu yaşam sakinlerinin hesaplarından, Esbank Kredili Apartman/iş Merkezi Hesabı'na otomatik olarak aktarılır.
- Toplu yaşam alanının su, elektrik, SSK primi gibi ortak kullanım giderleri, Esbank Kredili Apartman/iş Merkezi Hesabı'ndan tahsil edilerek ilgili kuruluşların hesaplarına otomatik olarak yatırılır.
- Esbank Kredili Apartman/iş Merkezi Hesabı'na bağlı olarak yöneticiye verilecek Express Çek ile, yönetim adına yapılacak diğer ödemeler (yakıt alımı, bakım-onarım gideri gibi) sorunsuzca gerçekleştirilir.
- Esbank Kredili Apartman/iş Merkezi Hesabı'nda yeterli bakiye olmasa da belirlenmiş kredi limiti çerçevesinde tüm ödemeler yapılabilir.
- Yönetici, Express24 kartı ile her türlü ATM ve AtoEsbank olanaklarından yararlanabilir.

Standart ve kaliteli üretim bir SORUMLULUKTUR

Uluslararası rekabetin ve globalleşmenin hız kazandığı günümüzde Türkiye'de 40.yılıni kutlayan

Oerlikon üstüne düşen görevi liderliğine yakışır bir şekilde yapmaktadır. Oerlikon bu mantık çerçevesinde Avrupa (Fransa, Belçika, Almanya, İtalya) Ortadoğu (Komşu Arap ülkeleri) ve hatta

Japonya'ya ihracaatına devam ediyor. İhracaatta devamlılık uluslararası standart ve kalite ile mümkündür. Oerlikon iç ve dış piyasaya bu güveni 70' li yıllardan beri **KALİTE SIGORTASI uygulayarak kazanmıştır.**

Müşteri mutluluğunu kendine rehber edinmiş olan Oerlikon kaliteye yönelik çalışmalarını

1989 yılında TÜV' den aldığı sertifikayla sürdürmüs ; standart ve kalite güvencesinin son aşaması olan ISO 9001 sertifikasının getirdiği uluslararası saygınlığı kazanmıştır.

Unutmayın

KALİTE VE STANDART

Güvencenizdir.

KAYNAK ELEKTRODLARI VE SANAYİ A.Ş.

Halkalı Cad. No: 99 34630 Sefaköy/İSTANBUL

Tel:(0 212) 599 30 10 (8 hat)

Faks:(0 212) 540 02 61-598 92 79

